

REGESTENLIJST van de archieven van de ambachts- en schuttersgilden, tot 1629.

N.B De letter "a" of "s" achter het inventarisnummer betekent archieven der ambachtsgilden of schuttersgilden. De door van den Heuvel afgeschreven oorkonden zijn door ons summier beschreven.

1.

1327 mei 9.

Theodericus, gezegd Rover, schout in Buscho Ducis, als mede schepenen, gezworenen en raadslieden in Buscho Ducis oorkonden aan het ambacht der slaggers een kaart verleend te hebben. Datum et actum anno Domini millesimo tricentesimo vicesimoseptimo Sabbato post festum beati Johannis Apostoli ante Portam Latinam. De zegels van de schout en van de stad zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv.no. 1 39^a) op perkament; afschrift (inv.no.139^a) op perkament. Gedrukt; Sassen, no. 44;

van den Heuvel, 1e stuk, no.9, p. 18 e.v. Zie regesten 6, 126 en 127

2.

1330 december 8.

Wynricus de Oyen, schout, als mede schepenen, gezworenen en raadslieden in Buschoducis oorkonden:

ten eerste, dat de smeden van de stad Buschumducis een kaart bezitten, waarin staat geschreven, dat zij met advies van schout en schepenen hun kaart kunnen wijzigen;

ten tweede, dat de smeden met toe- en instemming van schout en schepenen bepaald hebben, dat niemand van de in de stad Buschumducis woonachtige smeden buiten die stad in Flandria, Hollandia of ergens anders zichten mag verkopen, als hij geen broeder is van het smedengilde in Buschoducis; ten derde, dat zij de door de smeden aangebrachte wijziging hebben geaprobeerd en bekrachtigd.

Datum anno Domini Mo CCCmo tricesimo Sabbato post festum beati Nycholai episcopi et confessoris. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv .no. 4a) op perkament. Zie regesten 25, 51, 66 en 124.

3.

1346 februari 2.

Arnoldus Ysebout en Henricus de Arkel, schepenen in Buschoducis, oorkonden, dat Johannes de Novimagio aan Nycholaus de Berkel verkocht heeft een cijns van 40 schellingen, gaande uit een huis en erf van de verkoper, gelegen in Buschoducis in de vicus Selliparorum. Datum die Purificationis beate Marie Virginis anno Domini Mmo CCCmo quadragesimo quinto. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv .no. 77a) op perkament. Zie regest 7.

4.

135(4) juni 18.

Jan Dicbier, schout in Tshertoghenbossche, als mede schepenen, gezworenen en gemene raad van dezelfde stad oorkonden aan het ambach der schrijnwerkers, draaiers, kuipers en rademakers een kaart verleend te hebben.

Dit gheschiede des Woensdaghes na des Sacraments dach jnt jaer ons Heren dusent driehondert

vyfftych ende . De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 226a) op perkament. N.B. Het schrift heeft door verbleking aan leesbaarheid ingeboet.

Gedrukt: van den Heuvel, 1e stuk, no. 15, P.30 e.v. Zie regesten 10, 24, 27 en 198.

5.

1355 februari 20.

Gheerlacus Rover en Henricus Steenwech, schepenen in Buschoducis oorkonden, dat Arnoldus de Erpe aan Theodericus de zoon van wijlen Arnoldus, gezegd Heynen, - tegen een cijns van 10 schellingen als mede een van 35 schellingen - heeft geschonken de helft van een kamer, gelegen in Buschoducis achter het Parvum Beghinagium. Datum feria sexta post diem beati Valentini Martyris anno Domini millesimo CCCmo quinquagesimoquarto. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 82a) op perkament. Zie regesten 16, 18 en 20.

6.

1361 juni 16

Gheret vanden Elst, schout, als mede schepenen en gezworenen van de stad Tshertoghen Bossche oorkonden enige bepalingen ten behoeve van het ambacht der slagers gemaakt te hebben. Ghegeven ende ghemaect des Woensdaghes na sente Barnabasdach des Apostels jnden jaer ons sHeren dusent driehondert een ende tsestich. Het zegel van de schout verloren; dat van de stad vrij gaaf. Oorspronkelijk (inv.no. 140a) op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 141; van den Heuvel, 1e stuk, no. 16. p. 32 e.v. Zie regesten 1, 126 en 127.

7.

1368 november 24.

Arnoldus Dicbier en Johannes de Zidewijnden, schepenen in Buschoducis, oorkonden, dat Gerardus, de zoon van Nicholaus de Berkel, aan Jordanus, gezegd de Roesmalen, ten behoeve van het smedengilde in Buschoducis, heeft opgedragen een cijns van 40 schellingen, gaande uit een huis en erf, gelegen in Buschoducis in de vicus Selliparorum. Datum in profesto beate Katherine Virginis anno Domini millesimo CCCmo sexagesimooctavo.

Zegels verloren. In dorso: Een chijns uyt den yzeren hamer in de Zadelstraet. Oorspronkelijk (inv .no. 77a) op perkament. Zie regeest 3.

8.

1370 januari 18.

Symon de Myrabello en Johannes de Erpe, schepenen in Buschoducis, oorkonden, dat Willelmus, de zoon van wijlen Albertus de Bucstel en man en momber van Gertrudis, de dochter van wijlen Johannes, gezegd de Woudrichem, aan Johannes, gezegd de Postel, ten behoeve van het smedengilde in Buschoducis, verkocht en opgedragen hebben:

a) een cijns van 25 schellingen, gaande uit een huis en erf, waarin Johannes, gezegd Calfstert woont, gelegen in Buschoducis in de vicus Vughtensis over de Molenbrugge;

b) een cijns van 25 schellingen, gaande uit een huis en erf van Henricus, gezegd de Malsen, gelegen in Buschoducis in de vicus Selliparorum.

Datum feria sexta post octavas Epiphantie Domini anno millesimo CCCmo sexagesimonono CCCmo sexagesimonono. Zegels verloren. In dorso: Eenen chijns van acht st. en iij oirt uute Gulde Beurie

jnde Vuchterstraet. Oorspronkelijk (inv. no. 78a) op perkament.

9.

1377 maart 12.

Ricout die Koc, schout van Den Bosch, als mede schepenen, gezworenen en raad van die stad oorkonden aan het ambacht der volders een kaart verleend te hebben.

Ghegeven jnt jaer ons Heren dusement driehondert tseventich ende zesse des Donresdachs na Halfvasten. De zegels van de schout en van de stad vrij gaaf. Oorspronkelijk op perkament. Gedrukt: Sassen, no.224; van den Heuvel, 1^e stuk, no. 23, p. 42 e.v. Zie regest 23.

10.

1378 september 24.

Rykaut die Coc, schout van Tshertoghenbossche, als mede schepenen, gezworenen en gemene raad van dezelfde stad oorkonden aan het ambacht der schrijnwerkers, draaiers, kuipers en rademakers een nieuwe kaart verleend te hebben. Gegeven des Vrijdaechs na sente Matheus dage Apostels ende Ewangelist int jaer ons Heren dusement driehondert tseventich ende acht. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 227a) op perkament; geinsereerd in instrument (inv. no. 227a) van notaris T. die Wolff omstreeks 1600. Gedrukt: van den Heuvel, 1^e stuk, no.25, p.51 e.v. Zie regesten 4, 24, 27 en 198.

11.

1384 september 1.

Ghiselbertus de Bakel, plebaan van de parochiekerk in Buscoducis, instrumenteert, dat Gertrudis, de echtgenote van Johannes Plaetmeker, burger van de stad de Buscodis in het diocees van Leodium, - ten overstaan van hem als mede van heer Willelmus de Vucht, priester en kanunnik van voornoemde kerk, van Hermannus, Gertrudis, Yda en Michael, resp.zoon, dochters en schoonzoon van voornoemde Johannes Plaetmeker, van Agnes Tops, Mechtildis Crabbarts en van verschillende anderen, als getuigen, in haar woonhuis in buscoducis,- haar testament gemaakt heeft, waarin vervat de opdracht, dat haar man, na haar dood, jaarlijks daags na het feest van beatus Andreas Apostolus de smeden in Buscoducis zal bedelen met 2 sesters rooge, gaande uit al haar goederen. Anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo octogesimoquarto feria quinta ante festum Nativitatis beate Marie Virginis. Het zegel van de plebaan verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 79a) op perkament.

12.

1387 januari 9.

Ywanus Stierken en Arnoldus Berwout, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes, gezegd de Troest, aan Lambertus, gezegd de Middelrode, smid, verkocht heeft een cijns van 1 gouden oude penning, gaande uit een stuk land, gelegen naast de Merendonc. Datum feria quarta post festum Epiphanie Domini anno eiusdem millesimo CCCmo octogesimosexto. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 81a) op perkament. Zie regest 17.

13.

1397 oktober 3.

Frater Johannes de Arkel, prior, en het gehele predikherenconvent in Buscoducis verklaren verkocht te hebben aan Walterus, gezegd Walle, en aan Willelmus, gezegd de Herpen, smeden, ten behoeve van het smedengilde in Buscoducis, een cijns van 50 schellingen - welke cijns wijlen de vrouwe van Wyflit placht te betalen - gaande uit een huis en erf van wijlen Henricus, gezegd de Malsen, thans van diens zoon Johannes de Malsen, gelegen in Buscoducis in de vicus Selliparorum.

Datum et actum in dicto nostro conventu in loco capitulari ibidem anno Domini millesimo CCCmo nonagesimoseptimo mensis Octobris die tercia. De zegels van prior en convent zwaar beschadigd.

Oorspronkelijk (inv. no. 80a) op perkament. Zie regest 14.

14.

1397 november 22.

Arnoldus de Vladeracken en Enghelbertus Ludovicus Pijnappel, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes, gezegd de Malsen, de zoon van wijlen Henricus, gezegd de Malsen, beloofd heeft de in regest 13 vermelde cijns van 50 schellingen te betalen. Datum in die beate Cecilie Virginis anno Domini millesimo CCCmo nonagesimo septimo. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 80a) op perkament.

15.

1404 april 25.

Florys van Kijfhoec, schout in Tshertogenbosch, als mede schepenen en raad van de stad Tshertogenbossche oorkonden het onlangs opgerichte gezelschap van de handboog een kaart verleend te hebben.

Jnt jaer ons Heren als men screef dusent vierhondert ende vier op Sente Marcs dach des heyligen Ewangelists. Het zegel van de schout zeer zwaar beschadigd; dat van de stad verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 56s) op perkament. Zie regest 56.

16.

1405 april 2.

Ghiselbertus de Spina en Johannes, de zoon van Wolphardus, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Wijcmanus, gezegd vanden Eynde, en diens broer Petrus, kinderen van wijlen Johannes, gezegd de Fine de Hukelom, aan Johannes, gezegd de Holten, smid, verkocht hebben een cijns van 35 schellingen, gaande uit de helft van een kamer, gelegen in Buscoducis achter het Parvum Beginagium. Datum feria quinta post Dominicam qua cantatur Letare anno Domini millesimo quadringentesimoquarto. Het zegel van Ghiselbertus de Spina verloren; dat van Johannes, de zoon van Wolphardus, beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 82a.) op perkament. Zie regesten 5, 18 en 20.

17.

1405 november 2.

Theodericus Lu en Jacobus de Vladeracken, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Lambertus, gezegd de Middelrode, smid, aan Arnoldus, gezegd Snoeck, en aan Henricus, gezegd de Wickervoert, dekens van het smedengilde in Buscoducis, ten behoeve van dat gilde, heeft opgedragen een cijns van 1 gouden oude penning, gemeenlijk genaamd audescilt gaande uit een stuk land, gelegen naast de Merendonc. Datum in crastino Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quadringenesimoquinto. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 81a) op perkament. Zie regest 12.

18.

1408 november 12.

Henricus de Uden en Zibertus de Hoculem, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Franco, de zoon van wijlen Franco, gezegd die Decker, aan Johannes de Holten heeft opgedragen alle

goederen, die wijlen Jutta, de moeder van de opdrager en in leven de echtgenote van Johannes, gezegd de Holten, had nagelaten. Datum in crastino beati viri Martini anno millesimo CCCCmo octavo. Oorspronkelijk (inv. no. 82a) op perkament. Zie regesten 5, 16 en 20.

19.

1408 december 10.

Hertog Anthonis oorkondt, dat de leden van de schutterij of gilde van de armborst, die per ongeluk op hun doelen bij het schieten lichamelijk of dodelijk letsel aan een aanwezige toebrengen, straffeloos zijn en niet door de justitie vervolgd mogen worden. Gegeven in onser stad vanden Bosch voirss. X dage in Decembri int jair ons Heren du sent vierhondert ende acht. Geinsereerd in een akte van hertog Philips van dato 4 februari 1452. Zie regest 41.

20.

1409 april 29.

Gerardus de Berkel en Arnoldus Heyme, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes, gezegd de Holten, smid, aan Arnoldus, gezegd Snoec, smid, ten behoeve van het ambacht der smeden in Buscoducis, verkocht heeft een cijns van 35 schellingen, gaande uit de helft van een kamer gelegen in Buscoducis achter het Parvum Beghinagium. Datum feria secunda post Dominicam qua cantatur Jubilate anno Domini millesimo CCCCmo nono. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 82a) op perkament. Zie regesten 5, 16 en 18.

21.

1415 juni 1.

Ywanus Stierken, Jacobus de Neynsel, Johannes Heyme, Arnoldus Dicbier en Johannes de Berkel, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes, gezegd de Best, aan Johannes, gezegd Loenman, heeft opgedragen een huis en erf, gelegen in Buscoducis buiten de Extrer Porta vici Vuchtensis. Datum prima die mensis Junij anno Domini millesimo quadringentesimo decimoquinto. De zegels van Ywanus Stierken, Jacobus de Neynsel en van Arnoldus Dicbier verloren; die van Johannes Heyme en van Johannes de Berkel zwaar beschadigd.

Oorspronkelijk (inv. No. 50s) op perkament. Zie regesten 22, 30, 31, 32 en 33.

21a.

1419 februari 25.

Ghysbrecht van Vyanen van Beverwerde, hoogschout, en de schepenen en gezworenen der stad 's Hertogenbosch oorkonden, dat zij, wegens het verloren gaan van de oude kaarten en privileges door de grote brand van dit jaar, aan het bakkersgilde een nieuwe kaart verleend hebben. Des Saterdaghs na Sunte Matheeus dach des apostels ende ewangelist. Afschrift (inv. no. 104A) op papier.

22.

1419 april 1.

Johannes Loenman en Gerardus Monic, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Luytgardis, de weduwe van Gerardus, gezegd vanden Kerhoven, de zoon van Henricus, gezegd vanden Kerhoven, en Willelmus haar zoon, aan Johannes Elyaessoen vander Brake hebben opgedragen een huis en erf, gelegen in Buscoducis buiten de Extrema Porta vici Vuchtensis. Datum prima die mensis Aprilis die Sabbato post Dominicam qua cantatur Letare Jherusalem anno Domini millesimo quadringentesi mo decimo octavo. Het zegel van Johannes Loenman verloren; dat van Gerardus Monic zwaar beschadigd.

Oorspronkelijk (inv. no. 50s) op perkament. Zie regesten 21, 30, 31, 32 en 33.

23.

1420 april 23.

Ghijsbrecht van Vyanen van Beverwerde, schout, als mede schepenen en raad van de stad Shertogenbosch oorkonden aan het ambacht der volders een nieuwe kaart verleend te hebben. Gegeven jnt jaer ons Heren als men screef dusent vierhondert ende twentich opten drientwintichsten dach der maent van Aprille.

Het zegel van de schout vrij gaaf; dat van de stad zwaar beschadigd. Oorspronkelijk op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 354;

van den Heuvel, 1e stuk, no. 40, p.84 e.v. Zie regest 9.

24.

1422 juni 18.

Jan Dicbier, schout, als mede schepenen en raad van de stad Tshertogenbosch oorkonden aan het ambacht der schrijnwerkers, draaiers, kuipers en rademakers een nieuwe kaart verleend te hebben. Gegeven opten XVIIJsten dach der maent van Junio jnt jaer ons Heren dusent vierhondert tweedtwintich.

De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. No. 228a) op perkament.

Gedrukt: van den Heuvel, 1^e stuk, no. 42, p. 93 e.v.

Zie regesten 4, 10, 27 en 198

25.

1428 september 9.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden: ten eerste, dat zij het volgende bepaald hebben:

- a) een ieder, die poorter van de stad Shertogenbosch en aldaar woonachtig is, mag zoveel ijzer, staal en kolen kopen en verkopen als hem zelf goeddunkt;
- b) een ieder, die binnen of buiten de stad woonachtig is, mag op de marktdagen smeedwerk verkopen;
- c) een ieder mag binnen de stad messen, scharen en ander smeedwerk slijpen, mits de voorwerpen niet nieuw zijn;
- d) de knapen van het ambacht der smeden mogen niemand bekeuren, daar dit aan de dekenen van het ambacht is voorbehouden;
- e) een deken van het ambacht zal vanaf heden een geboren poorter en van wettige geboorte moeten zijn;
- f) een afgaand deken zal vanaf heden binnen twee jaren geen deken van het smeden- of een ander ambacht mogen zijn;
- g) elke meester moet in het bezit zijn van een harnas, ijzeren of stalen hoed, twee pijpen en twee handschoenen om daarmede de heer en de stad te dienen;
- h) men wordt pas als meesterszoon beschouwd, als men geboren is na het meester worden van de vader;

i. men is verplicht geharnast om te gaan in de processie van Onze Lieve Vrouwedracht;

j) men mag niet weigeren de ambachtskaars te dragen of te voldoen aan de op het ambacht drukkende lasten als heervaat en andere onraad;

k) degene, die zich aan overspel, woeker, voorkoop en omgang met lichte vrouwen schuldig maakt, zal door de dekenen geschorst worden in zijn beroep;

ten tweede, dat de oude kaarten van het ambacht - voorzover door bovenstaande bepalingen niet gewijzigd - van kracht zullen blijven;

ten derde, dat zij Jan van der Dussen Arntsoen, schout vanden Bosch verzocht hebben deze brief mede te bezegelen.

Gegeven jnt jair ons Heren dusent vierhondert ende achtentwintic. opten neghenden dach der maent van September. De zegels van de schout en van de stad verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 4a) op perkament. Zie regesten 2, 51, 66 en 124.

26.

1428 september 9.

Jan vander Dussen Aertssoen, schout van Den Bosch, als mede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden aan het ambacht der bakkers een nieuwe kaart verleend te hebben. Gegeven jnt jair ons Heren dusent vierhondert ende achtentwintich opten negenden dach der maent van September. Het zegel van de schout verloren; dat van de stad beschadigd. Oorspronkelijk op perkament. Zie inv.no. 104B. Gedrukt: Sassen, no. 370; van den Heuvel, 1^e stuk, no. 45, p. 103 e.v. Zie regest 118.

27.

1428/29.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden:

ten eerste aan het ambacht der schrijnwerkers een nieuwe kaart verleend te hebben;

ten tweede Jan van der Dussen, schout van de stad Shertogenbosch verzocht te hebben deze kaart mede te bezegelen.

Gegheven int jair ons Heeren dusent vierhondert ende achtentwintich. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 229a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 1e stuk no. 46, p. 106 e.v. Zie regesten 4, 10, 24 en 198.

28.

1430 augustus 1.

Henricus Dicbier, de zoon van Godefridus, en Henricus Stier, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Arnoldus, de zoon van Johannes, gezegd de Ungentsnae, genaast heeft een door Elyas en Johannes, de kinderen van Johannes Elyaessoen vander Braken, aan Johannes, de zoon van Henricus, gezegd Oedensoen, opgedragen erf, gelegen in Buscoducis buiten de Porta Sancte Crucis, en een uit dat erf gaande rente van 18 oude groten. Datum prima die mensis Augusti anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. Zegels verloren.

Oorspronkelijk (inv. No .51s) op perkament. Zie regesten 29, 37, 38, 39, 61 en 62.

29.

1430 augustus 1.

Henricus Dicbier, de zoon van Godefridus, en Henricus Stier, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Arnoldus, de zoon van Johannes de Ungentsnae, aan Johannes, de zoon van Henricus Oedensoen heeft opgedragen een in regest 28 vermeld erf en rente. Datum prima die mensis Augusti anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo. Zegels verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 51s) op perkament. Zie regesten 28, 37, 38, 39, 61 en 62.

30.

1431 april 12.

Petrus Steenwech en Johannes Bathensoen, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat magister Bodo de Zanthen aan Johannes Noeden heeft afgestaan een erf, gelegen in Buscoducis buiten de Extrema Porta vici Vuchtensis. Datum duodecima die mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimoprimum. Zegels verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 50s) op perkament. Zie regesten 21, 22, 31, 32 en 33.

31.

1431 april 12.

Petrus Steenwech en Johannes Bathensoen, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Elias, gezegd vanden Wiel, ten behoeve van Johannes Noeden, heeft afgestaan een erf, gelegen in Buscoducis buiten de Porta Extrema vici Vuchtensis. Datum duodecima die mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimoprimum. Het zegel van Petrus Steenwech zwaar beschadigd; dat van Johannes Bathensoen verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 50s) op perkament. Zie regesten 21, 22, 30, 32 en 33.

32.

1432 april 4.

Willelmus Brantover en Johannes Bathensoen, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Henricus, gezegd Berwout, ten behoeve van Johannes Noeden, de zoon van Henricus, heeft afgestaan een erf, gelegen in Buscoducis buiten de Extrema Porta vici Vuchtensis. Datum quarta die mensis Aprilis feria sexta post Dominicam qua cantatur Letare Jherusalem anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimoprimum. Het zegel van Willelmus Brantover verloren; dat van Johannes Bathensoen zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 50s) op perkament. Zie regesten 21, 22, 30, 31 en 33.

33.

1432 april 7.

Johannes Bathensoen en Johannes de Best, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Nycolaus, gezegd Coel Screynmaker, aan Johannes Noeden heeft opgedragen een erf, gelegen in Buscoducis buiten de Extrema Porta vici Vuchtensis.

Datum septima die mensis Aprilis feria decunda post Dominicam qua cantatur Judica anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimoprimum.

Het zegel van Johannes Bathensoen licht beschadigd; dat van Johannes de Best verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 50s) op perkament. Zie regesten 21, 22, 30, 31 en 32.

34.

1437 Juni 10.

Jan Monix, Bertout die Lu, Goyart van Drueten, Gerit Balyaet, Gerit van Vladeracken, Goessen Heym en Claes van Beerze, schepenen in Shertogenbossche, oorkonden:

ten eerste, dat zij op verzoek van de messenmaker Willem van Hedel gedagvaard hebben de dekenen van het smedenambacht;

ten tweede, dat deze dekenen verklaard hebben:

a) dat Jan Scalmacken, messenmaker en broeder van het smedengilde, aan de dekenen bericht had, dat Willem van Hedel voor een waarde van ongeveer 100 arnoldusgls. messen van hem gekocht had en dat Willem van Hedel deze messen niet betaald had;

b) dat zij derhalve, in hun kwaliteit van dekenen overeenkomstig de bepalingen van het gilde, Willem van Hedel in de uitoefening van zijn messenmakersvak hebben geschorst totdat hij Jan Scalmacken zou betaald hebben;

ten derde, dat zij als schepenen de schorsing van Willem van Hedel goedkeuren.

Opten thiensten dach der maent van Junio jnt jair ons Heren dusent vierhondert ende seven en dartich.

Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 3a) op perkament.

35.

1438 november 28.

Johannes Bathensoen en Johannes de Ouden, de zoon van Willelmus, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Rutgherus, gezegd Roetarts, de zoon van wijlen Theodericus en man en momber van Mechteldis, de natuurlijke dochter van Theodericus, gezegd van Lier, aan Gerardus, gezegd Scheenken, de zoon van Henricus, gezegd Scheenken, heeft opgedragen een cijns van 40 schellingen, gaande uit een hofstad en tuin van voornoemde Theodericus, gezegd van Lier, gelegen in Buscoducis in de vicus Hynthamensis tegenover het klooster van sancta Clara.

Datum vicesima octava die mensis Novembris anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo octavo. Zegels verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 84a) op perkament. Zie regest 45.

36.

1438 december 1.

Burgemeester, schepenen en raad van de stad Bruessel oorkonden, dat:

1) Jan de Vleeschouwer, ingezeten poorter van Bruessel en de zoon van wijlen Machiel Svleeschouwers, voor hemzelf alsmede voor zijn echtgenote Lysbet Nycoels, de dochter van wijlen Claes Nycoels;

2) Hadewych Hycoels, de zuster van voornoemde Claes Nycoels;

3) de moeder van voornoemde Lysbet Nycoels, aan Jan van Boert, geheten Moleman, ingezeten poorter van de stad Bruessel, hebben opgedragen 2/3 deel van een cijns van 24 schellingen, gaande uit een hofstad, gelegen in Oesterwijck. Gegeven jnt jair ons Heren dusent vierhondert ende acht ende dertich opten yersten dach van Decembri.

Het zegel van de stad Brussel verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 92a) op perkament.

37.

1439 augustus 8.

Henricus de Arennest en Johannes de Ouden, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Godefridus, gezegd Posteel, de zoon van Theodericus, gezegd Posteel, aan Johannes, gezegd Keteler, en aan Marselius, de zoon van Fredericus, gezegd Smeyerssoen, als dekenen of rectoren van de handboogschutten in Buscoducis, ten behoeve van voornoemde schutten, tegen een cijns van 20 schellingen, 1/9 deel van een erf, gelegen in Buscoducis aan de agger Vuchtensis buiten de Porta Sancte Crucis. Datum octava die mensis Augusti anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimonono. Het zegel van Henricus de Arennest verloren; dat van Johannes de Ouden vrij gaaf.

Oorspronkelijk (inv. no. 51s) op perkament. Zie regesten 28, 29, 38, 39, 61 en 62.

38.

1440 januari 15.

Schepenen, gezworenen, rentmeesters, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Sertogenbosch oorkonden aan Jan Noeden Henrixsoen vergunning verleend te hebben van, de buiten de Heilige Cruyspoert in de richting van Oetheren gelegen stadsmuur 2 1/2 voet te nemen om op die wijze diens poortje te kunnen vergroten en verbreden. Opten vijftiensten dach der maent van Januario int jair ons Heren dusent vierhondert ende negenendertich.

Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 51s) op perkament. Zie regesten 28, 29, 37, 39, 61 en 62.

39.

1441 april 24.

Henricus die Hoesch en Arnoldus Beerwout, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes, gezegd vanden Hoirinc, Arnoldus, gezegd de Hezewyc, de zoon van Johannes, gezegd de Hezewyc, als dekenen, Johannes, gezegd Ketheler, Meirselius, de zoon van Fredericus, gezegd Smeyerssoen, Henricus, gezegd de Hees, Petrus, gezegd Ketheler, de zoon van Engelbertus, Johannes, gezegd de Os, de zoon van Nycholaus, gezegd van der Horst, als rectoren en gildebreeders van de handboogschuts in Buscoducis, namens de gildebreeders van voornoemde schuts of gilde, aan Lambertus de Doernen, ten behoeve van Johannes Noeden, de zoon van Henricus, hebben opgedragen 1/9 deel van een erf, gelegen in Buscoducis aan de agger Vuchtensis buiten de Porta Sancte Crucis. Datum vicesimaquarta die mensis Aprilis feria decunda post octavas Pasche anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimoprime.

Het zegel van Henricus die Hoesch verloren; dat van Arnoldus Beerwout licht beschadigd.

Oorspronkelijk (inv. no. 51s) op perkament. Zie regesten 28, 29, 37, 38, 61 en 62.

40.

1443 april 26.

Notaris Philippus de Bonyngen, priester van het diocees van Leodium, instrumenteert, dat Henricus, gezegd Claessoen, Eustacius, gezegd Tolinck, en Paulus, gezegd Moens die Keteleer Junior, dekenen, alsmede Theodericus, gezegd van Beerze, en Henricus, gezegd Elen, custodes, alsook Theodericus, gezegd van Schyndel alias Spoermeker, Johannes, gezegd van Trier, Johannes, gezegd van Gorichem, Johannes, gezegd Goetkynt, en Nicolaus, gezegd Oedevaer, smeden en broeders van het ambach, der smeden of gilde van sanctus Eligius, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Jacobus, gezegd Gielissoen, van Johannes, gezegd Vos, van Wolterus, gezegd van Dommelen,

en van Godefridus Bertoldi, burgers van de stad Buscumducis, als getuigen, in de herberg, genaamd inden Roden Scilt, - verklaard hebben uit hun naam alsmede namens het gehele gilde, dat Adrianus, priester van het diocees van Leodium en de zoon van Bertoldus Meerlant, alsmede diens opvolgers, in hun kwaliteit van rectoren van het altaar van sanctus Eligius, mogen genieten van zekere renten door bepaalde personen aan voornoemd altaar van sanctus Eligius in de kerk van sanctus Johannes Evangelista in Buscoducis geschonken.

Anno a nativitate eiusdem Domini millesimoquadringsimoquadragesimotercio indictione sexta mensis Aprilis die vicesimasexta. Met notariskerk. Oorspronkelijk (inv. no. 72a) op perkament.

41.

1452 februari 4.

Hertog Philips oorkondt:

ten eerste de brief van hertog Anthonis van dato 10 december 1408 (regist 19) bekrachtigd te hebben;

ten tweede het in die brief vermelde voorrecht van straffeloosheid te hebben uitgebreid tot de leden van de andere schuttersgilden vanden Bosch alsmede tot degenen, die schutterlijk met de leden van de schuttersgilden op de doelen kampen.

Gegeven in onsser stat van Bruessel viere dage in Februario int jair ons Heren duysent vierhondert een ende vyftich nae costume ons hoefs. Afschrift (inv. no. 2s) op papier.

42.

1453 augustus 10.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden aan de gezellen van het grote gilde van de voetboog een kaart gegeven te hebben.

Gegeven opten thiensten dach der maent van Augusto int jair ons Heren dusent vierhondert drieendevijftich. Afschrift (inv. no. 2s) op papier.

43.

1455 juli 31.

Notaris Gerardus Grotel, priester van het diocees van Leodium, instrumenteert:

ten eerste, dat Johannes de Gorkem, deken van het ambacht der smeden in Buscoducis, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Jacobus Lambrechssoen, smid, en van Johannes de Loevenburgers van de stad Buscumducis, als getuigen, ten huize van hem, notaris, in de vicus Postula, - namens de arme smeden in Buscoducis hem, notaris, verzocht heeft een clause uit het - voor notaris Theodericus de Mosa verleden - testament van wijlen Henricus de Vesse, smid, en Gudula e.l. in een publieke vorm te gieten;

ten tweede, dat hij, notaris, de clause gewag makend van een legaat, bes taande uit een cijns van 2 pond, gaande uit een huis en erf in Buscoducis in de Arnt Berwoutstraet en bestemd om jaarlijks door drie meesters aan de arme smeden op het feest van sanctus Eligius uitgedeeld te worden, in een publieke vorm gegoten heeft.

Anno a nativitate Domini millesimo quadringsimo quinquagesimo quinto indictione tercia mensis Julij die ultima. Het notariskerk afgeknipt.

Oorspronkelijk (inv. no. 83a) op perkament.

44.

1458 maart 1.

Jacobus de Berck en Rodolphus die Bever, de zoon van Rodolphus, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Reynerus, de zoon van wijlen Arnoldus, de natuurlijke zoon van wijlen Reynerus, gezegd Nuydekens, aan magister Arnoldus de Weillhusen, ten behoeve van Willelmus, gezegd Huysman, verkocht heeft een cijns van 3 pond, gaande uit een huis en erf, gelegen in Buscoducis in die Koerenstraet. Datum prima die mensis Martij feria quarta post Dominicam qua cantatur Reminiscere anno Domini millesimo CCCCMo quinquagesimoseptimo.

Zegels verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 200a) op perkament. Zie regest 64.

45.

1458 september 4.

Notaris Amelius Pan de Dryel, priester van het diocees van Trajectum, instrumenteert, dat Gerardus Sceenken, burger van de stad Buscumducis en de zoon van wijlen Henricus Sceenken, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Henricus, gezegd de Essche, Jordanus gezegd Sceenken, en van Gerardus Lamberti, intitularius van de kerk van sanctus Johannes Evangelista, als getuigen, in zijn eigen huis Buscoducis - zijn testament gemaakt heeft, waarin vervat een legaat, ten behoeve van de fabriek van sanctus Eligius in de kerk van sanctus Johannes Evangelista in Buscoducis, bestaande uit een cijns van 2 Bossche ponden, gaande uit bepaalde kamers, gelegen in Buscoducis tegenover (het klooster) van sancta Clara. Anno a nativitate eiusdem Domini millesimoquadringsimo quin- quagesimo octavo indictione sexta mensis Septembris die quarta. Met merk van notaris Amelius Pan van Dryel. Oorspronkelijk (inv. no. 84a) op perkament. Zie regest 35.

46.

1463 augustus 27.

Philips, hertog van Bourgoingnen, oorkondt aan het ambacht der smeden in Den Bossche een nieuwe kaart verleend te hebben, daar de door hertog Janne van Brabant verleende kaart van dato 21 november 1302 bij de brand van 23 juni 1463 verloren was gegaan. Gegeven XXVIJ dage in Augusto int jair ons Heeren dusent vierhondert ende drie ende tzeestich. Het zegel van de hertog vrij gaaf. Oorspronkelijk op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 504; van den Heuvel, 1^e stuk, no. 71, p.211 e.v.

47.

1465 april 16.

Notaris Franco de langel, priester van het diocees van Leodium, instrumenteert, dat Jacobus Cnodde, burger van de stad Buscumducis, ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Paulus Hoefken, Johannes, de zoon van wijlen Arnoldus Lodewijchs, en van Thomas Coenen, buren van Jacobus Cnodde, als getuigen in zijn eigen huis, zijn testament gemaakt heeft. Anno a nativitate eiusdem Domini millesimo quadringsimo sexagesimo quinto indictione decimatercia mensis Aprilis die decima sexta. Met notarismerk. Oorspronkelijk (inv. no. 93a) op perkament.

48.

1468 maart 29.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten en de gemeenschap van de stad Shertogenbosche oorkonden het volgende bepaald te hebben;

a) degene, die lid van het ambacht der viskopers wil worden, moet poorter van de stad Shertogenbosche zijn;

b) hij moet voorts betalen:

1) 2 rijnsxls. aan de heer;

2) item aan de stad;

3) item aan het ambacht;

4) 3 rijnsxls. tot aanschaffing van tenten en andere voorwerpen, die met de grote brand verwoest zijn (de stadsbrand van 23 juni 1463);

5) 1 oude grote ten behoeve Onser Liever Vrouwen tot haar timmering;

6) 1 rijnsxls. om het gitaar van Sint Peters en Pauwels in de kerk van Sint Jan mee te versieren;

7) 2 kwarten wijn voor iedere deken;

8) 1 kwart voor de ambachtsknaap.

c) de oudste meesterszoon hoeft slechts te betalen:

1) 1 oude grote ten behoeve Onser Liever Vrouwen tot haar timmering;

2) 1 pond was voor het ambacht;

3) 1 pond was voor bovengenoemd altaar;

4) bovenstaande kwarten wijn voor de dekenen en de ambachtsknaap;

d) de andere meesterszonen hoeven slechts de helft te betalen van hetgene, dat onder b) vermeld is;

e) voor toelating tot het ambacht is minstens de twintigjarige leeftijd vereist;

f) een vreemdeling mag geen vis in stad of vrijdom kopen om ze aldaar te verkopen;

g) riviervis, toebehorend aan een gildebrouder, mag niet voor verkocht worden;

h) vissers alsmede hun vrouwen, die wonen binnen de stad of vrijdom, moeten met hun vis staan aan deze zijde van de Craen in de richting van de Merckt, doch de andere vissers moeten achter de Craen staan in de richting van Orthen;

i) vissers, staande achter de Craen in de richting van Orthen mogen geen vis voor verkoop kopen en zij mogen van hun eigen voorraad slechts datgene verkopen, dat overeenkomt met de hoeveelheid, die zij eventueel zelf voor hun gezin of gasten tijdens een noen- of avondmaal nodig hebben;

j) mosselen moeten bij de maat verkocht worden en zij zullen door dekenen en keurmeesters gemeten worden;

k) leden van het ambacht der viskopers mogen geen lid van een ander ambacht zijn;

1) gedroogde schol en andere gedroogde vis mag verkocht worden op de vanouds gebruikelijke wijze;

m) een deken moet geboren poorter en uit een wettige verbintenis gesproten zijn, doch oud-dekenen zijn aan dit artikel niet gebonden;

n) een aftredend deken mag binnen twee jaar geen deken zijn in het ambacht der viskopers of in een ander ambacht;

o) een meester moet minstens in het bezit zijn van een harnas, maar daarnaast is het gewenst, dat hij ook in het bezit is van een pantser, borst, ijzeren of stalen hoed, twee pijpen en handschoenen om daarmede, indien nodig, heer en stad te dienen;

p) hij is verplicht geharnast om te gaan in de processie van Onser Vrouwen dracht;

q) vrouwen mogen alleen in de bank spiering, schol, aal en schelvis verkopen, doch de verkoop van kabeljauw, elft, zalm, grote roggen, steur, bruinvis en andere vis, waar een mes of bijl aan te pas moet komen, is alleen aan de mannen voorbehouden, daarentegen staat de verkoop van rog staat aan personen van beiderlei kunne vrij;

r) hij, die vis ter afslag brengt, mag deze niet door zijn vrouw, personeel of vennoten laten mijnen voordat de vier eerste kopen verkocht zijn;

s) wanneer vreemden vis ter afslag brengen op een dag, dat gelijksoortige vis van eigen burgers ter afslag aanwezig is, dan mogen de poorters alsmede hun echtgenoten, vennoten e.d., die vis van vreemden pas kopen, zodra de vierde koop van de vis van eigen poorters afkomstig geschied is;

t) een viskoper mag er voortaan maar een vennoot, gezelschap of gezellin op na houden, doch bij de handel in haring en bokking is men aan deze bepaling niet gehouden;

u) de viskopers mogen geen vis kopen van een vreemdeling, die zich naar de stad begeeft om vis te verkopen, maar het staat hun wel vrij om vis te kopen van een vreemdeling, die dat plan niet heeft;

v) een viskoper moet alle vis, die hij op een dag wil verkopen op zijn bank of in een open korf in het water bij zich hebben;

w) vreemdelingen of anderen, die geen viskopers zijn, mogen hun vis, die geborgen is in waterschepen, karren of in het water liggende korven, slechts uit die voorwerpen verkopen, doch datgene, wat zij 's avonds overhouden moeten zij daags daarna op de afslag brengen of elders buiten de stad verkopen;

x) mosselen mogen alleen op de markt gekocht worden en het staat de keurmeesters vrij het eerstkomende mosselschip geheel leeg te laten kopen, voordat de andere schepen aan de beurt komen;

men mag geen aal kopen van schepen, die marktwaarts varen, voordat zij de markt bereikt hebben en degenen, die op de Mase of Dise aalschepen hebben liggen mogen slechts zoveel aal ter markt brengen als de keurmeesters goeddunkt;

z) een viskoper met zijn vennoot mag slechts de lading van een mosselschip opkopen en hij moet eerst deze lading op de markt verkopen, voordat hij een andere lading mag kopen;

aa) wanneer een viskoper een vishandelaar niet betaalt, wordt hij zolang in de uitoefening van zijn viskopersberoep geschorst totdat hij de handelaar betaald heeft;

ab) een viskoper, diens vrouw of personeelslid, mag voor klokslag acht uur geen zalm, zee- of riviervis afhakken, snijden of verkopen;

ac) het ambacht der viskopers zal drie dekenen hebben, die door de raad van het gemene ambacht op zondag na Sinte Remeijdsdach gekozen worden, en zij zullen slechts een jaar deken blijven;

ad) de leden van het ambacht genieten van de profijten van het ambacht en zij zijn aansprakelijk voor de lasten overeenkomstig hun vermogen;

ae) degene, die zich onttrekt aan het dragen van de ambachtskaars aan de deelneming aan een heervaart en aan de op het ambacht vallende onraad, verbeurt 30 schellingen, waarvan 1/3 voor de heer, 1/3 voor de stad en de rest voor het ambacht;

af) degene, die zich schuldig maakt aan overspel, woeker, voorkoop of omgang met lichte vrouwen, wordt door de dekenen in de uitoefening van zijn beroep geschorst, totdat hij daar niet schuldig meer aan bevonden wordt;

ag) men is verplicht de vergaderingen van het ambacht bij te wonen;

ah) de dekenen hebben het recht om viskopers, die elkaar of anderen op de markt beledigen, te straffen en wie zich tegen de straf verzet wordt een half jaar buiten het ambacht gesloten;

ai) de dekenen moeten veertien dagen na hun aftreden ten overstaan van het ambacht rekening en bewijs van hun beheer afleggen;

a j) een deken, die zich aan ambtsmisdrijven schuldig maakt, wordt door de heer en de stad gecorrigeerd .

Gegeven opten negenentwintichstendach der maent van Meerte des dijnsdags naden sondach als men singt Letare Jherusalem jnt jaer ons Heren duijsent vierhondert sevenentsestich. Afschrift (inv. no. 165a) op papier.

Zie regesten 50 en 63.

49.

1470 juli 7.

Goossen van den Hezeacker en Jan Ghyssele, schepenen in Shertogenbosch oorkonden, dat Henric vanden Steen, Jan Michielssoen, Symon Janssoen en Antonys van Beerlikem, namens het ambacht der linnenwevers, ener- en broeder Jan van Peer, minister, Joannes van Hoculem, priester, en Jan Cruysman, kloosterlingen van het klooster van de derde orde, namens het klooster van de Bogarden der derde orde sunte Francisci, gelegen in Shertogenbosch bij de Verwerstraat, anderzijds zijn overeengekomen, dat de broeders van voornoemd klooster die het linnenweversvak uitoefenen, tegen betaling van een recognitiegeld van 3 pond sjaars zijn vrijgesteld van het lidmaatschap en de verplichtingen van het ambacht der linnenwevers. Gegeven opten sevensten dach der maent van Juli. int jair ons Heren dusent vierhon.... .nde tseventich. Zegels verloren. Oorspronkelijk op perkament. N.B. Het stuk is zwaar beschadigd en heeft door verbleking van het schrift aan leesbaarheid ingeboet. Gedrukt: Sassen, no. 544; van den Heuvel, 1^e stuk, no. 77, p. 233 e.v.

50.

(c. 1470).

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten en de gemeenschap van de stad 's Hertogenbosch oorkonden het volgende te hebben:

a) de schepenen zullen vier personen tot keurmeester kiezen alsmede twee pakkers aanstellen. Minstens twee keurmeesters moeten lid van het ambacht der viskopers zijn waarvan een deken;

b) volle zoete haring moet als zodanig gekeurd worden en zij moet, verpakt zijn in Keulse verpakking en deze haring mag slechts geweekt in Den Bosch verkocht worden;

c) zilte haring zal men slechts in de pekelen en niet geweekt mogen verkopen en zij moet met een rood vaantje gemerkt zijn;

d) garstige haring e.d. mag niet in de stad en meierij verkocht worden;

- e) niet volle haring mag niet voor vol verkocht worden en die men voor zoet verkoopt zal men voor zoet leveren en pakken, maar men zal ze in de stad niet mogen weken doch slechts gepekeld mogen verkopen, mits gemerkt met een wit vaantje;
- f) tonharing mag binnen de stad gekocht of verkocht worden buiten aanwezigheid van de keurmeesters, maar als zij binnen de stad en meierij gesleten wordt, dient zij door de keurmeesters gemerkt te zijn;
- g) de keurmeesters hebben de bevoegdheid de haring uit de tonnen te halen alsmede de pekel er uit te laten lopen;
- h) de keurmeesters merken de gekeurde haring, zodra deze weggevoerd wordt;
- i) de keurmeesters tekenen de namen en merken van de haringverkopers en -kopers in hun register op om eventueel de verkopers kunnen aanspreken, zodra dezen door de kopers van bedrog beticht worden;
- j) steeds zal men de haring keuren en merken;
- k) de keurmeesters moeten steeds op verzoek van kopers of verkopers de haring keuren;
- l) als keurloon ontvangen de keurmeesters 2 oude botdragers per last haring;
- m) tonharingen, gemerkt met de merken van steden in Holland en Seelant, worden niet door de keurmeesters gemerkt als zij voor uitvoer bestemd zijn;
- n) de keurmeesters zullen de haringen met een meetkoord ijken;
- o) de verkopers en kuipers, indien zij op verzoek van de keurmeesters de tonnen openen en dichtmaken of andere werkzaamheden aan die tonnen verrichten of haring pakken, worden in opdracht van de keurmeesters betaald overeenkomstig hun arbeid e.d.;
- p) verse in de stad gebrachte haring mag gehangen worden, maar haring, die de keurmeesters verdacht voor komt, mag niet bij de goede haring gehangen worden en de keurmeesters zullen de haring daags na het hangen keuren;
- q) zij, die haring van twijfelachtige hoedanigheid opgehangen hebben, moeten onder eede beloven daar geen goede haring bij op te hangen noch met goede gemengd te verkopen, tenzij met verlof van dekenen en keurmeesters;
- r) aangevoerde zeevis wordt uit het schip gehaald en afgeslagen op de Vischbrugge;
- s) gezoute zeevis wordt eveneens op de Vischbrugge afgeslagen;
- t) de keurmeesters moeten ten overstaan van schout en schepenen zweren geen handel in vis te drijven;
- u) de keurmeesters zullen slechts een half jaar in functie zijn, aangezien de meesten van hen visser zijn;
- v) de keurmeesters moeten alle visdagen rond gaan om de haring en bokking te visiteren, die voor de deur of in huis verkocht wordt;
- w) de keurmeesters moeten alle visdagen alsook des woensdags om negen of tien uur 's morgens en omstreeks vijf uur in de namiddag voor den Vleeshuijs staan ter visitatie van de zee- en riviervis alsmede van de haring of bokking, die men daar te koop aanbiedt;
- x) in de stad mag geen dode vis verkocht worden;
- y) de keurmeesters moeten kabeljauw en andere verse zeevis, die ter markt komt, keuren;

z) degene, die afgekeurde vis verkoopt, wordt een half jaar in de uitoefening van zijn beroep geschorst;

aa) bij beledigend en handtastelijk optreden jegens de keurmeesters wordt men door de heer en de stad gecorrigeerd;

ab) keurmeesters en pakkers zijn verplicht bovenstaande punten stipt te onderhouden, geen giften aan te nemen en zonder aanzien des persoons op te treden.

Afschrift (inv. no. 165a) op papier. N.B. Fragment.

51.

1471 april 1.

Peter van Veertanig, ridder, heer van Gestel bij Oesterwyck, schout van Shertogenbosch, alsmede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden het volgende bepaald te hebben:

a) voor toelating tot het ambacht der smeden is vereist:

1) poorter of poorteres vanden Bosch zijn;

2) 6 pond betalen, waarvan 1/3 voor de heer, 1/3 voor de stad en de rest voor het ambacht;

3) 1 pond betalen ten behoeve van het altaar van Sinte Loey in de kerk van Sint Jans Evangelist inden Bosch;

4) 2 pond was om de heiligen in die kerk te verlichten;

5) 7 pond betalen voor het maken van tenten e.d. ten behoeve van heervaarten, daar de aan het ambacht toebehorende tenten e.d. door de grote brand van 13 juni 1463 vernietigd zijn, alsmede voor de bestrijding van andere lasten;

6) de dekens van het ambacht ieder 2 kwarten wijn aanbieden;

7) de ambachtsknaap 1 oude vlaamse schenken;

8) Sint Loey 1 oude vlaamse schenken;

b) voor toelating van een meesterzoon is vereist:

1) 1 pond voor het altaar van Sinte Loey betalen;

2) 1 pond was om de heiligen te verlichten;

3) de dekens van het ambacht ieder 2 kwarten wijn aanbieden;

4) de ambachtsknaap 1 oude vlaamse schenken;

5) Sinte Loey 1 oude vlaamse schenken.

c) een leerknapp, die geen meester (e)s(sen)zoon is, zal voor toelating 5 zilveren penningen, vierlanders genaamd, moeten betalen en diens meester zal 1 pond was betalen om Sinte Loey te verlichten;

d) een platen-, messen-, sporen- en slotenmaker zal er maar 1 leerknapp tegelijk op na mogen houden en men is verplicht deze leerknapp 2 jaar lang te onderrichten;

e) wanneer een meester een andere meester of een leerknapp van een ander, die voor hem gewerkt heeft, niet betaalt, dan wordt hij door de dekenen in de uitoefening van zijn vak geschorst, totdat hij

het loon heeft uitgekeerd;

f) een leerknapp mag zonder verlof van zijn meester niet door een andere meester gehuurd of overgenomen worden;

g) een meester(es) , die binnen deze stad kolen, ijzer, staal, koper, hout, slijpstenen e.d. koopt, zal deze voorwerpen en grondstoffen - voor zover deelbaar- in zoveel porties moeten verdelen als er gegadigden onder de leden van het ambacht voor zijn;

h) een meester(es), die ijzer, staal, kolen e.d. gekocht heeft en de verkoper niet betaald heeft, wordt door de dekenen in de uitoefening van zijn vak geschorst, totdat hij betaald heeft.

i) niet-leden van het ambacht mogen in Shertogenbosch buiten de jaar- en weekmarkten geen nieuw gesmeed ijzerwerk verkopen;

j) niet-leden mogen geen ijzerwerk verkopen of maken;

k) een lid van het ambacht mag geen producten van vreemde smeden verkopen of veilen;

l) een lid van het ambacht mag geen nagelen kopen van of laten maken door vreemde smeden, die een getal van 1000 of een gewicht van 8 pond te boven gaan;

m) een lid van het ambacht mag te Antwerpen, Brugge, Bergen (op Zoom) en elders geen nagelen verkopen, die niet in de stad Shertogenbosch of haar vrijheid vervaardigd zijn en hij is verplicht bij de nagelen - uitgezonderd kleine nagelen als lei-, stop- en plattijnnagelen - een vaantje met het stadswapen te zetten, opdat men kan zien, dat het Bosch nagelen zijn;

n) vreemdelingen mogen binnen Shertogenbosch buiten de jaar- en weekmarkten geen nieuwe potten en ketels verkopen, die beneden het gewicht van 30 pond zijn;

o) een meester(es), die het beroep van sloten-, harnas-, messen-, zeisen-, zichten-, scharen- en pannemaker uitoefent, moet zijn producten merken met zijn messtersteken;

p) slotenmakers mogen geen sleutels - uitgezonderd marktwerk - vervaardigen naar wasafdrukken, doch moeten er zorg voor dragen, dat ze gemaakt worden naar loodafdrukken;

q) de leden van het ambacht alsmede hun personeel zullen er voor zorgen, dat op de zaterdagen en vigiliedagen van hoogtijdagen van Onser Liever Vrouwen - te weten Annunciatio, Assumpcio, Nativitas en Purificatio - de werkzaamheden des middags na klokslag van vier uur gestaakt worden met uitzondering van:

1) werkzaamheden aan stedelijke eigendommen, indien er grote haast mee gemoeid is;

2) werkzaamheden aan water- en windmolens, indien er eveneens grote haast mee gemoeid is;

3) het beslaan van paarden;

4) andere noodzakelijke werkzaamheden

r) tussen Bamise en Paesschen mag niemand van het ambacht, hetzij meester of knaap, langer werken dan van vijf uur in de ochtend tot zeven uur in de avond;

s) de dekenen, de twee wasmeesters van Sunte Loeys altaar en de ambachtsknaap ontvangen jaarliks hun kovens, riemen en handschoenen en de ambachtsknaap bovendien nog zijn loon;

t) degenen van het ambacht, die - vanwege de heer of vanwege de stad - ter heervaart gaan, zullen met hun banieren uittrekken en bij elkaar blijven en de kosten zullen gedragen worden door de gildebroeders en -zusters evenals de kosten, die gemaakt worden bij het dragen van de ambachtskaars in de omgang ter ere Onser Liever Vrouwen op Sint Jansmisse;

- u) de dekenen roepen de vergaderingen bijeen, die door de leden, behoudens verhindering om wettige redenen, bezocht moeten worden;
- v) een meester(es) moet in het bezit zijn van een harnas, pantser, ijzeren of stalen hoed, been-, armpijpen, handschoenen en lappen;
- w) men mag zijn medegildebroeder niet van leugens betichten;
- x) men is verplicht de uitvaart van een overleden meester(es) of van een meesterskind bij te wonen;
- y) de aftredende dekenen zullen ten overstaan van het ambacht en van de ambachtsknaap rekening en bewijs doen van de gedane uitgaven en ontvangsten;
- z) alle zichten en zeisen in Shertogenbosch vervaardigd zullen gemerkt worden met de stadsboom;
- aa) vreemde smeedwerken zullen niet met de stadsboom getekend mogen worden;
- ab) de dekenen hebben de bevoegdheid om de leden van het ambacht te straffen voor begane overtredingen.

Gegeven opten jersten dach der maent van Aprill des Maendaigs naden Sondach als men singt Judica jnt Jair ons Heren dusent vierhondert ende tseventich.

De zegels van de schout en van de stad verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 4a) op perkament.

Zie regesten 2, 25, 66 en 124.

52.

1471 oktober 18.

Willem van Bochoven en Dirck die Borchgreve, schepenen ten Bosch, oorkonden, dat:

- 1) Lysbet en Heilwich, de dochters van Claes Roelof Everitssen en van wijlen Lysbet e.l.;
- 2) Henric Bernts Timmermanssoen, als man en momber van Hilleken, de dochter van de onder 1) genoemde echtelieden, aan Christiaen, de zoon van Goyart Vos, verkocht hebben een cijns van 3 pond, gaande uit een huis met grond en erfenis, gelegen in de parochie Gemonden op Tonishofstat.

Opten achtiensten dach Octobris jnt jaer dusent vierhondert een ende tseventich.

Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regesten 54 en 80.

53.

1471/72

Verordening van de heer en de drie leden van de stad Shertogenbosch op de draperie en wolwerk.

Inden jair ons Heren duysent CCCC een ende tseventich inden scepenstoel Martens van Rode, Dirx vander Aa, Daems die Lu, Willems van Bochoven, Dirx die Borchgreve, Peter Pels ende Jans Pynappel. Oorspronkelijk (inv. no. 177a) op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 551;

van den Heuvel, 1e stuk, no.78, p.236. Zie regesten 82, 94, 103, 105 en 113.

54.

1472 Januari 9.

Dirck vander Aa en Jan Pynappel, schepenen ten Bosch, oorkonden, Christiaen Goyart aan Arnd die

Bruyn Peterssoen heeft opgedragen de in regest 52 beschreven cijns.

Opten negensten dach January int jaer dusedent IIIJc ende enentseventich. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regsten 52 en 80.

55.

1473 november 11.

Dekenen, wasmeesters en alle goede knapen van het ambacht der linnen wevers verklaren enige bepalingen ten behoeve van het ambacht gemaakt te hebben. Int jaer ons Heren dusedent vierhondert ende drieentseventich op sun Mertensdach.

Het zegel van het ambacht vrij gaaf. Oorspronkelijk (inv. no. 294a) op perkament. Gedrukt: Sassen. no. 560; van den Heuvel, 1e stuk, no.79, p.259 e.v.

56.

1474 september 28.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden aan de gezellen van het gilde van de handboog een kaart verleend te hebben. Gegeven opten achtendetwentichsten dach der maent van Septembri int jair ons heren dusedent vierhondert vierendetseventich. Het zegel van de stad zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 57s) op perkament. Zie regest 15.

57.

1478 januari 22.

Goessen van Beeck en Henrick Zanders, van Os schepenen (in 's Hertogenbosch), oorkonden, dat Arnt die Bruyn Peterssoen aan Jacop Henricxsoen, geheten Scerlen, - tegen betaling van de uitgaande cijnsen en een pacht van 10 pond - verpacht heeft:

- a) een huis met grond, hof en erven, gelegen in de parochie Gestel by Heerlaer op de Hezelaer;
- b) een stuk land aldaar ter plaatse gelegen;
- c) nog een stuk land aldaar ter plaatse gelegen;

Opten XXIJen dach January int jaer dusedent IIIJc sevenendetseventich. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regest 79.

58.

1478 maart 25.

Notaris Egidius Scoendonck de Breda, priester van het diocees van Leodium, instrumenteert:

Ten eerste, dat Theodericus Rodulphi, als man en momber van Eleydis, de dochter van wijlen Henricus Knodde, ener- en Lucia, de weduwe van Johannes Knodde, anderzijds, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Nicholaus, gezegd de Marschalc, de zoon van Thomas Petri, en van Hubertus Janssoen, burgers van de stad Breda, als getuigen, in Breda - een regeling hebben getroffen ten aanzien van de verdeling van de roerende en onroerende goederen van voornoemde wijlen Johannes Knodde en diens weduwe voornoemde Lucia;

Ten tweede, dat hij, notaris, voornoemde regeling ten behoeve van voornoemde partijen in lingua nostra theutonica in dit instrument heeft opgenomen. Anno a nativitate eiusdem Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo indictione undecima die vero mercurij vicesimaquinta mensis Martij. Met notariskerk. Oorspronkelijk (inv. no. 94a) op perkament. Zie regest 59.

59.

1478 maart 25.

Dierck Roeloffsoen, als man en mombler van Aletten, de dochter van wijlen Henrick Knodde, ener- en Lucya, de weduwe van Jan Knodde Henrixsoen, anderzijds, verklaren een regeling getroffen te hebben ten aanzien van de verdeling van de roerende en onroerende goederen van wijlen Jan Knodde en Lucya of Lucien voornoemd.

Opten viventwintichsten dach in Meert des Woensdages nae Paeschdach jnt jaer ons Heeren veerthienhondert achtentseventich. Geinsereerd in instrument van dato 25 maart 1478 (regist 58).

60.

1480 juni 30.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch verkopen aan Mechtelt, de weduwe van Ghysbrecht Toelinx Janssoen, een rente van 12 rijnsghs., gevestigd op de stad Shertogenbosch. Gegeven opten lesten dach der maent van Junio jnt jair ons Heren dusent vierhondert ende tachtentich. Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 199a) op perkament.

61.

1481 januari 23.

Ludolphus Buck en Johannes de Ham, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes Noeden, de zoon van Johannes Henricuszoon Noeden, aan magister Arnoldus de Weilhusen, ten behoeve van de jonge schutters in Buscoducis, verkocht en opgedragen heeft een huis, erf, tuin en achterhuis met een daarachter gelegen tuin, gelegen in Buscoducis op de agger Vuchtensis buiten Sheiligs Cruys Poerte. Datum vicesimatercia die mensis Januarij anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo. Zegels zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 51s) op perkament. Zie regesten 28, 29, 37, 38,39 en 62.

62.

1482 september 6.

Johannes Scilder en Johannes, de zoon van Godefridus de Hedel, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat Johannes Pijnappel, als magister, Egidius de Amerzoye, als deken, Nycolaus, de zoon van Gerardus Claessoen, en Arnoldus de Doernen, de zoon van Martinus, als wasmeesters van de jonge schutters in Buscoducis, aan Johannes, de zoon van Petrus Zybrechts, hebben opgedragen een huis, erf, tuin en achterhuis op de agger Vuchtensis buiten Sheylichs Cruyspoert.

Datum sexta die mensis Septembris anno Domini millesimoquadringentesimo octuagesimosecundo.

Het zegel van Johannes Scilder verloren; dat van Johannes de Hedel licht beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 51s) op perkament. Zie regesten 28, 29, 37, 38, 39 en 61.

63.

1483 februari 28.

Henrick Dicbier, hoogschout vanden Bosch, alsmede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden de kaart van het ambacht der viskopers gewijzigd te hebben.

Gegeven opten lesten dach der maent van Februario int jair ons Heren dusent vierhondert tweede tachtentich. De zegels van de schout en van de stad verloren.

Oorspronkelijk (inv. no. 1 66a) op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 611; van den Heuvel, 1e stuk, no. 86, p. 291 e.v.

64.

1485 januari 23.

Notaris Sanderus Pyeck de Batenborch, priester van het diocees van Colonia, instrumenteert, dat Elizabeth Huysmans, de weduwe van Willelmus Huysmans, burgeres en inwoonster van de stad Buscumducis, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Theodorus Vogelsanck, Willelmus de Dommelen, Wolterus Johannis Hoeyberchs, priester Mechteldis, de echtgenote van Willelmus Engbrechssoen, Christina, de echtgenote van Franco Johannis, Petronella, de dienstmaagd van voornoemde Elizabeth Huysmans, en van Christina, begijn van het Maior Curia Beginarum in Buscoducis, als getuigen, in haar eigen huis aan het Forum Piscium, - haar testament gemaakt heeft, waarin vervat een legaat, bestaande uit een cijns van 3 pond, gaande uit een huis en erf, gelegen in Buscoducis in de Koerenstraet, welk legaat bestemd was voor het gilde of de confraternitas van sanctus Nicolaus in de kerk van sanctus Johannes Evangelista in Buscoducis ten behoeve van de beschildering van het koor van sanctus Nicolaus en van de versiering van de beelden op dat koor staande .

Anno a nativitate eiusdem Domini millesimo quadringentesimo octuagesimoquinto indictione tertia mensis Januarij die vicesimatercia. Met notarismerk. Oorspronkelijk (inv. no. 200a) op perkament. Zie regist 44.

65.

1492 mei 14.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden het van stadswege jaarlijks aan iedere gildebroeder van de jonge schutten van het gilde van Sunte Jorijs te betalen tabbaardgeld van 36 op 50 stuivers gebracht te hebben op voorwaarde, dat de jonge schuts nimmer het getal van vijftig leden overschrijden zal. Gegeven opten vierthiensten dach van Meye int jair ons Heeren duysent vierhondert twee ende tnegentich. Het zegel van de stad beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 33s) op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 640.

66.

1493 juni 14.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden het volgende bepaald te hebben:

Ten eerste:

a) degene, die meester van het ambacht der smeden wil worden, moet voldoen aan de volgende verplichtingen:

- 1) poorter van de stad zijn;
- 2) 12 pond betalen, waarvan 1/3 voor de heer, 1/3 voor de stad en de rest voor het ambacht;
- 3) 2 pond betalen voor de versiering van het altaar van sint Loy in de kerk van sint Jan;
- 4) 4 pond was betalen om de heiligen in die kerk te verlichten;
- 5) 14 pond was betalen voor het maken van tenten e.d. ten behoeve van heervaarten en andere lasten;

6) de dekens van het ambacht ieder 2 kwarten wijn geven;

7) de ambachtsknaap 2 oude vlaamsen geven;

8) Sint Loy 2 oude vlaamsen geven;

9) een leertijd van twee jaar bij een meester van het ambacht in de stad te hebben doorgemaakt of bij een meester in een vrije stad, waarvan hij een bewijs van het ambacht van die stad zal moeten overleggen;

b) een leerknapp moet aan de volgende verplichtingen voldoen:

1) aan Sint Loy 1 pond betalen;

2) aan de dekenen van het ambacht 2 pond betalen;

ten tweede, dat zij heer Henrick van Ranst, hoogschout vanden Bossche, verzocht hebben deze brief mede te bezegelen. Gegeven opten viertiensten dach der maent van Junio int jair ons Heeren dusent vierhondert drie ende tnegentich. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 4a) op perkament. Zie regesten 2, 25, 51 en 124.

67.

1493 juni 17.

Henrick van Ranst, ridder, heer tot Bucstel, enz, hoogschout vanden Bossche, alsmede schepenen, gezworenen, raadsliden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan het ambacht der kramers een nieuwe kaart verleend te hebben.

Gegeven opten zeven thiensten dach der maent van Junio int jair ons Heren dusent vierhondert drie ende tnegentich. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 180a) op perkament. Gedrukt:Sassen, no. 644;

van den Heuvel. 1e stuk, no.92, p. 328 e.v. Zie regesten 125, 151 en 152.

68.

1493 september 14.

Notaris Franco de Langhel, priester van het diocees van Leodium, instrumenteert, dat Johannes, gezegd die Aude, smid, burger van de stad Buscumducis en de zoon van wijlen Henricus Matheussoen, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Godescalcus Claeszoen, Henricus Holl Geritssoen, Hermannus Dirixsoen, Rodolphus Meeussoen, Franco Franckensoen en van Matheus, de zoon van Johannes Goyartssoen, als getuigen, - met verlof van Sophia, zijn huidige echtgenote,de dochter van wijlen Johannes Lucaszoene alsmede van zijn broer Johannes Junior, gezegd Jan die Jonge, in zijn eigen huis zijn testament gemaakt heeft, waarin vervat een legaat, ten behoeve van het altaar van sanctus Eligius in de kerk van sanctus Johannes Evangelista in Buscoducis, bestaande uit een cijns van 7 pond, gaande uit het woonhuis en erf van de testamentmaker, gelegen in Buscoducis op de hoek van de Stoefstraet

Anno a nativitate eiusdem Domini millesimo quadringentesimo nonagesimotercio indictione undecima mensis Septembris die decimaquarta. Met notarismerk. Oorspronkelijk (inv. no .85a) op perkament. geinsereerd in instrument van dato 2 juni 1508 (regist 87) . Zie regesten 77 en 87.

69.

1495 augustus 12.

Aartshertog Philips oorkondt: ten eerste de kanselier en raad in Brabant, de drossaard van Brabant, de meier van Loeven, de ambtman van Bruessele, de schouten van Antwerpen, Bosch, Turnhout, Lyere en Herentals alsmede alle andere gerechtsdienaren in de landen van Brabant, Lymborch en Overmaze opdracht gegeven te hebben er zorg voor te dragen dat de hoofdman en gemene gezellen van het gilde van sinte Sebastiaen, genaamd de handboogschutten, van de stad Tshertogenbosche, in aantal vijftig personen, voor de tijd van zes jaren ongehinderd kunnen reizen en handeldrijven zonder voor schulden van de stad Tshertogenbosche aangesproken of in arrest gesteld te worden;

ten tweede, dat dit voorrecht alleen aan de handboogschutten geschonken wordt op voorwaarde, dat iedere handboogschutter verplicht zal zijn in handen van de hoogschout vanden Bossche of diens stadhouder de eed op de aartshertog af te leggen. Gegeven in onsser Stat van Bruessel den twel(f)sten dach van Augusti in Jaer onss. duser vierhondert vyf ende negentich.

Het afhangend zegel van de aartshertog zeer zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 58.) op perkament . Zie regesten 70 en 73.

70.

1495 augustus 12.

Aartshertog Philips oorkondt:

ten eerste de kanselier en luiden van de grote raad , de kanselier en luiden van de raad in Brabant, de president en luiden van de kamer van de raad in Vlaenderen, de stadhouder en luiden van de raad in Holland, de rentmeester van Bewest ende Beoisterschelt in Zeelant, de meier van Loeven, de ambtman van Bruessel, de markgraaf en schout van Andwerpen, de schouten vanden Bosch en Mechelen en alle andere gerechtsdienaren opdracht gegeven te hebben, enz. (zie inhoud regest 69); ten tweede, dat dit voorrecht enz. (zie inhoud regest 69). Gegeven in onser Stadt van Bruessel den twaelfsten dach van Ougst int jaer ons Heeren duys(en)t vierhondert vive ende negentich. Het afhangend zegel van de aartshertog zeer zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 58s) op perkament. Zie regesten 69 en 73.

71.

1495 oktober 14.

Frater Nycolaus Roussel, prior van het kruisherenconvent van beata Helena in Channi in het diocees van Noviomagum, verklaart - op verzoek van de broeders van sanctus Eligius in Buscoducis - aan de broederschap van sanctus Eligius in Buscoducis enige relieken van die heilige geschonken te hebben. Anno Domini millesimo CCCmo nonagesimoquinto quartodecimo kalendas Octobris. Het zegel van de prior verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 86a) op perkament.

72.

1496 februari 25.

Symon van Ghele, Henrick van Uden en Aelbert Ketheler, meesters van de fabriek van Sint Jans Evangeliste in Shertogenbossche, ener- en Geritden Moens alias Keteler, Staes van Diepenbeeck, Arnt die Smit bij Pickenpoirte en Peter Claeszoen van Walbeeck, als gecommiteerden van het ambacht der smeden, verklaren het volgende te zijn overeengekomen om de tussen de kerkfabriek en het ambacht gerezen geschillen te beslechten:

a) alle aankomende meesters van het smedenambacht zullen vanaf heden aan de kerkfabriek betalen 2 oude groten;

b) voor al degenen, die sinds 28 november 1443 meester van het smedenambacht zijn, zullen voornoemde gecommiteerden aan voornoemde fabrieksmeesters ineens betalen een bedrag van 3

rijnsgls.;

c) het smedenambacht zal gebruik mogen maken van het blokje, dat staat in de kerk van Sint Jan Evangelist bij het smedenaltaar;

d) het ambacht zal het altaar van Sint Loy mogen afbreken om een nieuw altaar te bouwen, daar een nieuwe tafel op te zetten overeenkomstig het advies en de goedkeuring van voornoemde kerkmeesters alsmede van meester Jans Heyns, meester van de bouwwerkzaamheden aan voornoemde kerk. Opten vive ende twintichsten dach der maent February des anderen daigs nae Sint Mathys dach Apostels int jair ons Heeren dusent vierhondert vive ende negentich. De zegels van de kerkfabriek en van het ambacht verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 12) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 1e stuk, no. 97; p. 347 e.v. N.B. Het gedrukte afschrift maakt geen melding van Jan Heyns en stelt de datum abusievelijk op 24 februari 1495.

73.

1496 juni 7.

Aartshertog Philips oorkondt zijn eerste deurwaarder of sergeant van wapenen opdracht gegeven te hebben er zorg voor te dragen, dat Heynric Snoeck en Willem Ghast, leden van de broederschap van handboogschutters van Tshertogen Bossche, die in Amstelredamme door Gherytghen Clais Clais Lambertssone en andere poorters van de stad Amstelredamme voor een schuld van de stad vanden Bossche - ten bedrage van 25 pond vlaams - in arrest gesteld waren, in vrijheid gesteld worden.

Gegeven in onser stadt van Mechelen den VIJen dach van Junio int jaar ons Heeren duysent vierhondert zesse ende negentich. Het afhangend zegel van de aartshertog zeer zwaar beschadigd.

Oorspronkelijk (inv. no. 59s) op perkament. Zie regesten 69 en 70.

74.

1496 augustus 12.

Burgermeesteren, schepenen, gezworenen, raadslieden, gezworenen van de natiën, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan de jonge schutten tot een bogaard te hebben afgestaan een leeg erf en plaats - eertijds door de stad aan de handboogschutten afgestaan en door laatstgenoemden verkocht en overgegeven aan de jonge schutten - , gelegen buiten de Sheilichs Cruys Poirt en strekkende van voornoemde poort langs de stadsmuur tot aan Sinte Michiels Thoren, op voorwaarde, dat de stad steeds gerechtigd blijft tegen een restitutie van 150 leeuwen voornoemd erf en plaats weer tot zich te nemen.

Gegeven opten twelften dach der maent van Augusto int jair ons Heeren duysent vierhondert sess ende negentich.

Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 48s) op perkament.

Gedrukt: Sassen, no. 652. Zie regesten 110 en 241.

75.

1496 augustus 22.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, gezworenen van de natiën, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertoigenbosch oorkonden aan de goede mannen van de handboogschuts in Shertoigenbosch afgestaan te hebben een leeg erf en plaats, gelegen After die Tolbrugge bij de stadsmuur, grenzende aan erven toebehorende aan de kloosters van After die Tolbrugge en van Sunte Geertruyen, tot inrichting van een schuttersbogaard. Gegeven opten twee ende twintichsten dach der maent van Augusto int jaer ons Heeren duysent vierhondert zess ende

tnegentich. Het zegel van de stad licht beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no .60s) op perkament. Zie regest 90.

76.

1498 april 10.

Burgermeesteren, schepenen, gezworenen, raadslieden, gezworenen van de natiën, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden, dat zij een regeling hebben getroffen, waaraan de messenmakers van het smedenambacht zich moeten houden, aangezien de messenmakers onlangs, tegen betaling van een bepaald bedrag aan de kraammeester van de steden Antwerpen en Bergen (op Zoom), in voornoemde steden een "gaerde" of "roye" verworven hebben om in die "gaerde" tijdens de vier markten in voornoemde steden hunner " Bossche messen en andere ijzerwaren te verkopen. Gegeven opten thiensten dach der maent van Aprille des Dynsdaighs nae Palmsondach jnt jaer ons Heeren duysent vierhondert seven ende negentich.

Geinsereerd in instrument van circa 1550 (Regest 129). Zie regesten 92 en 129.

77.

1500 juli 11.

De officiaal van het diocees van Leodium oorkondt: ten eerste, dat hij, op verzoek van de wasmeesters van het altaar van sanctus Eligius in de kerk van sanctus Johannes Evangelista in Buscoducis, aan notaris Petrus Johannis Rutgers de Oss, priester van het diocees van Leodium, op dracht heeft gegeven het - op 14 september 1493 door Johannes, gezegd die Aude, smid , burger van de stad Buscumducis en de zoon van wijlen Henricus Matheesussoen, ten overstaan van wijlen notaris Franco de Langhel, gemaakte - testament (regest 68) in een publieke vorm te gieten; ten tweede, dat hij deze publieke vorm met zijn zegel bekrachtigd heeft. Anno a nativitate Domini millesimoquingentesimo mensis Julij die undecima.

Geinsereerd in instrument van dato 2 juni 1508 (Regest 87) Zie regesten 68 en 87.

78.

1501 november 26.

Henrick die Leeu en Merten van Elmpt, schepenen ten Bosch, oorkonden, dat Goessen Gerit Rademekerssoen, als man en momber van Jutte, de dochter van wijlen Peter van Berlickem, aan Mathys Gerit Peterssoen verkocht heeft een cijns van 7 1/2 pond gaande uit een huis, hof en erf , gelegen in de parochie Berlickem bij die Middelroetschebrugge alsmede van een weide, gelegen aldaar op tSteen bij de watermolen. Opten XXVJ dach Novembris jnt jaer van XVc J. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regest 81

79.

1502 november 14.

Gerit van Berkel en Peter die Borchgreve, schepenen vanden Bosch, oorkonden, dat Arnt die Bruyn Peterssoen aan het ambacht der smeden heeft opgedragen een cijns van 6 ½ pond, gaande uit de in regest 57 beschreven goederen. Opten XIIIJ dach van Novembri jnt jaer XVc ende twee. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regesten 57.

80.

1502 november 14.

Gerit van Berkel en Peter die Borchgreve, schepenen (in 's Hertogenbosch), oorkonden, dat Arnt die

Bruyn Peterssoen aan het ambacht der smeden heeft opgedragen de in regest 52 beschreven cijns. Opten veerthiensten dach van Novembri jnt jaer XVc ende twee. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regesten 52 en 54.

81.

1503 april 21.

Gerit van Berkel en Peter die Borchgreven, schepenen (in 's Hertogenbosch), oorkonden, dat Matys Gerit Peterssoen aan het ambacht der smeden heeft opgedragen de in regest 78 beschreven cijns. Opten XXJ dach maent van Aprill int jaer XVc drie. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament. Zie regest 78.

82.

1503 mei 15.

Nieuwe verordening van de heer en de drie leden van de stad Shertogenbossche op de draperie en wolwerk. Inden jaer ons Heeren duser vyfhondert ende drie den vyftiensten dach der maent van Meye. Oorspronkelijk (inv. no. 177a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no. 102, p. 369 e.v. Zie regesten 53, 94, 103, 105 en 113.

83.

1505 juli 26.

Arnt Monic Mertenssoen en Jan van Erpe, schepenen inden Bosch, oorkonden, dat Goyart Roelof Goyartssoen aan Gerit Jacopssoen van Dueren verkocht heeft een cijns van 6 pond, gaande uit een akker, geheten Roeversecker, gelegen in de parochie Beke by Aerle. Gegeven opten XXVJ dach Julij jnt jaer XVc vive. Afschrift (inv. no.73a) op perkament. Zie regest 84.

84.

1505 Juli 29.

Henric die Leeuw en Jan van Erpe, schepenen (in 's Hertogenbosch), oorkonden, dat Gerit Jacopssoen van Dueren aan het ambacht der smeden heeft opgedragen de in regest 83 beschreven cijns. Opten XXIX dach Julij jnt jaer XVc vive. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament.

85.

1505 juli 29.

Henric die Leeu en Jan van Erpe, schepenen inden Bosch, oorkonden, dat:

- 1) Thomaes, de zoon van Adriaen Scut;
- 2) Jan Tielmans die Bruynssoen;
- 3) Henric Wouter Wouterssoen;
- 4) Snellart Wouter Wouterssoen;
- 5) Jan, Wouter en Henric, de kinderen van wijlen Wouter Wouterssoen;
- 6) Laurens Gisbert Henricxsoen;
- 7) Lysbet Peter Boemsdochter, de weduwe van Wouter Scut, aan Arnd Henric Scaerlenssoen, de smid, Everit Claes Coelssoen, de schalenmaker, en aan Herman Dircx, ten behoeve van het ambacht der smeden, verkocht hebben een cijns van 6 1/2 rijnsgl., gaande uit:
  - a) een stuk roggeland, toebehorende aan voornoemde Thomas, gelegen te Druenen, strekkende van

de Gemeynere Straten tot de Scheet;

b) een huis, erf, hof, hooiberg, schaapskooi en erf, toebehorende aan voornoemde Jan Tielmans, gelegen te Druenen;

c) een huis, erf, hof en gronden, toebehorende aan voornoemde Henrick Wouter Wouterssoen, gelegen te Vucht te Sinte Lambert op Cromvort;

d) andere goederen van de verkopers. Gegeven opten XXIX dach van Julio jnt jaer XVc ende vive. Afschrift (inv. no. 73a) op perkament.

86.

1505/1506

Jan Mijschen, Gherit Hellinck en Henrick die Leydecker, dekenen van het ambacht der metselaars, steenhouwers, timmerlieden en leidekkers inden Bosch, verlangen namens hun ambacht, dat de provisoren van het H.Sacrament in de Synt Janskerke de op het oxaal staande ambachtskaars door hun knaap (nl.van de provisoren) doen aansteken en laten branden op:

a) de eerste zondag na Dertiendag tot het einde van de vigilie;

b) de maandag na die zondag tijdens de processie en mis van requiem totdat de heren van het kapittel naar de baar geweest zijn;

c) Paasdag tijdens de gehele metten, processie en hoogmis;

d) de dag, dat men Onse Lieve Vrouwe draagt tijdens de gehele, metten en hoogmis;

e) Onser Liever Vrouwendag te Half Oogst als men in het midden van de kerk zingt Inviolata tot het einde van de hoogmis;

f) Kermisdag tijdens de processie en hoogmis;

g) Allerheiligen tot het einde van de vigilie;

h) Allerzielen als men omgaat en tijdens de mis van requiem;

i).Kerstnacht bij het lezen van de zevende les in de metten tot

het einde van de metten op Kerstmis.

Jnden jare ons Heren duysent vyfhondert ende vyf nae scriven der stadt vanden Bosch.

Met merken van Jan Mijschen, Gherit Hellinck en Henrick die Leydecker. Oorspronkelijk (inv. no. 347a) op perkament.

87.

1508 juni 2.

Notaris Petrus Johannis Rutgers de Os, priester van het diocees van Leodium, instrumenteert, dat hij in de kamer van de secretarissen van de stad Buscumducis een transsumpt vervaardigd heeft van een akte van 11 juli 1500 (regist 77), waarbij de officiaal van het diocees van Leodium aan hem, als notaris, opdracht had gegeven om het - op 14 september 1493 (regist 68) door Johannes, gezegd die Aude, smid, burger van de stad Buscumducis en de zoon van wijlen Henricus Matheussoen, ten overstaan van wijlen notaris Franco de Langhel, gemaakte - testament in een publieke vorm te gieten. Anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo octavo mensis Junij die secunda. Met notarismerk. Oorspronkelijk (inv. no. 85a) op perkament.

88.

1509 augustus 8.

Notaris Johannes Bax de Herentals, clericus van het diocees van Cameracum, instrumenteert, dat Lenaert Goyartszoen, Steven Peters, Claes Claessoen, dekenen, Goyaert Gerits, Jan van Loen, Staes die Cuyper, Geerlick Screynmaker, Jacop vanden Colck, Roelof van Doerne, Peter-Mertens, Jan Vickevoirt, Aert Coenraets, Jeroninius Geritszoen, Peter Hals, Jan van Balen, Henricszoen, Peter Bloclant, Willem vanden Perre, Michiel Roelofs van Leende, Jan Bock, Jan Joesten, Jan Dircs, Pauwels Ghijsselen, Michiel van Horssen, Jan Gerits, Steven Hermanszoen, Cornelis Emonts, Peter Janssoen, Wouter Driessoen, Henrick Henricszoen Rademaker, Jan Wouters vanden Hoevel, Jan Havens, Andries die Cuyper, Bouwen Janszoen, Huybert die Cuyper, Willem Bruesseleer, Joest Janssen, Gerit Rademaker, Jacop Rademaker, Jan Wouters, Jan Symons, Henrick Creyt, Dirc die Wale, Aert Artszoen, Tristram van Os, Dirck Goyartszoen, Jan Bolant, Huybert Cuyper, Wouter Loenys, Jan Peter Danielszoen, Claes Janssoen en Aelbert Claessoen vander Donck, als meesters in het ambacht der schrijnmakers, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van Willem van Straelen en Pauwels Tymmerman, ingezetenen van de stad Shertogenbossche, als getuigen, binnen de vrijheid van het convent der minderbroeders aldaar - enige bepalingen gemaakt hebben ten behoeve van het voornoemde ambacht, waaronder ressorteren de schrijnmakers, kuipers, rademakers, stoelenmakers en beeldsnijders. Inden jaire Desselfs ons Heeren duysent vyfhondert neghen inde twelfste Indictie opten achsten dach der maent Augusti. Met notarismark. Oorspronkelijk (inv. no. 222a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 2^e stuk, no.107, p. 422 e.v.

88a.

1509 oktober 10.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad 's Hertogenbosch oorkonden aan het korenkopersambacht een kaart verleend hebben.

Gegeven opten thienden dach der maent van October jnt jaer ons Heeren duijsent vijffhondert ende negen.

Afschrift (inv. no. 135A) op papier. Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.108. p. 425 e.v.

89.

1510 januari 28.

Jan vanden Wygart, hoogschout, alsmede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan het ambacht der linnen- en tapijtwevers een nieuwe kaart verleend te hebben. Gegeven opten acht ende twintichsten dach der maent van Januario int jaer ons Heeren duysent vyffhondert ende neghen. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 295a) op perkament; afschrift (inv. no. 295a) op papier. Gedrukt: Sassen, nos.677 en 678. van den Heuvel, 2^e stuk, no.109, p. 430 e.v. Zie regist 55.

90

1510 maart 25.

Jan van Berckel en Gerit vander Bruggen, schepenen in Shertogenbosch, oorkonden, dat Aert Dircs, als koning, Frank van Langel, als hoofdman, Ghysbert Roevers en Gielis van Broehoven, als dekenen van het gilde van de handboog, alsmede Willem Janssoen en Jan van Strype, schutten van

voornoemd gilde, namens henzelf alsook namens hun gildebroeders, ener- en Aert Peter Stevenszoen, als eigenaar van een windmolen, staande After dei Tolbrugge, anderzijds hun geschillen op de volgende wijze hebben bijgelegd:

- a) de handboogschutters zullen terstond alle opgaande wilgen, die staan in de schuttersbogaard bij voornoemde molen omhakken;
- b) alle nieuw te planten wilgen en andere bomen zullen om de vier jaar door de handboogschutters gesnoeid en geknot worden;
- c) de handboogschutters zullen ongestoord gebruik mogen maken van een weg, die langs de bogaard naar de molen loopt.

Gegeven opten vive ende twintichsten dach der maent van Meerte des Maendaichs nae Palmsondach int jaer ons Heere dusent vyfhondert ende neghen. Het zegel van Jan van Berckel verloren; dat van Gerit vander Bruggen vrij gaaf. Oorspronkelijk (inv. no. 61s) op perkament. Zie regist 75.

91.

1510 november 27.

Schepenen, gezworenen, raadslieden en dekenen van de ambachten van de stad Shertogenbosch oorkonden een uitspraak gedaan te hebben ter beslechting van de tussen de ambachten der kramers en smeden gerezen geschillen. Gegeven opten seven ende twintichsten dach der maent van Novembri int jair ons Heren duysent vyffhondert ende thien. Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 13a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.111, p. 442 e.v.

92.

1511 april 15.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosch oorkonden, het volgende ten aanzien van de messenmakers van het ambacht der smeden bepaald te hebben:

- a) elke meester of meesteres zal twee exemplaren van messen maken uit een stof, die hij naderhand steeds zal gebruiken, en op beide exemplaren zullen de stadsboom en het meestersteken aangebracht worden, waarna het ene exemplaar in de ambachtskist en het andere op het kantoor van de schepenen bewaard zal worden;
- b) elke meester(es) zal van nu af aan zijn(haar) messen maken overeenkomstig de door hem(haar) ingeleverde twee exemplaren of van een betere hoedanigheid dan die twee exemplaren;
- c) geen lid van het ambacht der smeden zal van nu af aan vreemde messen mogen kopen of verkopen;
- d) geen meester(es) zal aan vreemden onafgewerkte messen mogen verkopen, opdat vreemden niet in staat gesteld worden deze messen af te werken;
- e) elke meester(es) mag messen maken, die afwijken van de twee voornoemde exemplaren, mits deze afwijkende messen eerst door dekenen en keurmeesters gekeurd zijn;
- f) dekenen en keurmeesters hebben steeds de bevoegdheid om de vervaardigde messen naar de twee voornoemde exemplaren te keuren;
- g) een messenmaker, die lid van het ambacht der smeden wil worden, dient drie werkstukken te maken en aan de dekenen en keurmeesters 4 schellingen vlaams te betalen;
- h) elke meester(es) zal van nu af aan maar vier knechten en een leerjongen mogen houden;

92 (vervolg).

i) de knechten moeten hun leertijd hebben doorgebracht bij een meester in de stad Shertogenbosch of bij een meester in een vrije stad, waarvan zij goed bewijs moeten overleggen;

j) de knechten mogen zonder verlof van hun meester niet bij een andere gaan werken;

k) de dekenen zullen in de week na Beloken Pasen a.s. uit het ambacht der smeden twee vooraanstaande mannen tot keurmeesters kiezen en deze zullen aanblijven tot Sint Loys Bisscop dach en op die dag zal men voortaan jaarlijks twee andere keurmeesters kiezen en deze zullen met de dekenen van het ambacht aankomen en afgaan.

Gegeven opten vyfthiensten dach der maent van Aprille des Woensdaighs na Palmsondach jnt jair ons Heeren duysent vyfhondert ende thiene. Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 5a) op perkament.

Zie regesten 76 en 129.

93.

1511 juni 3.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan het ambacht der looiers en schoenmakers een nieuwe kaart verleend te hebben.

Gegeven opten dorden dach der maent van Junio des Dynsdaighs naeden Sondach als men singt Exaudi int jair ons Heeren duysent vyfhondert ende elff. Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 168a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.113, p. 446 e.v.

94.

1512 juni 11.

Nieuwe verordening van Gerit Willemszoen van Wyck, als schepen Henrick van Uden, als gezworen, Jordan van Boert en Ghysbert Goyairtzoen van Gestel, als raadsheren, en Jacop Donck, als deken, ten behoeve van de goede mannen van de draperiën en gepasseerd en geaprobeerd door de drie leden van de stad.

Opten elfsten dach der maent van Junio anno XVc ende twelff. Oorspronkelijk (inv.no. 177a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.114, p. 449 e.v.

Zie regesten 53, 82, 103, 105 en 113.

95.

1514 januari 12.

Jan van Berkel en Jan die Cock, schepenen in Shertogenbosch, oorkonden, dat Lambert vanden Hezeacker, de zoon van wijlen Engbert, die aan meester Claes Kuyst, ten behoeve van het ambacht der louwers binnen Shertogenbosch, tegen betaling van bepaalde lasten had uitgegeven een windmolen met grond gelegen in de parochie Vucht Sinte Lamberts naast Bruggen, aan voornoemde meester Claes Kuyst, ten behoeve van het voornoemde ambacht, beloofd heeft te betalen alle op de molen drukkende lasten van vroeger alsook die nog met Lichtmis a.s. verschijnen zullen.

Gegeven den twelfsten dach January int jaer ons Heeren duysent vyfhondert ende darthien. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no.176a) op perkament.

96.

1514 januari 13.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan de rentmeesters van het ambacht der snijders en droogscheerders binnen Shertogenbossche, ten behoeve van dat ambacht, verkocht te hebben een rente van 6 rijngls., gevestigd de stad Shertogenbossche.

Gegeven opten derthiensten dach der maent van Januario jnt jaer ons Heeren duysent vyfhondert ende derthiene.

Het zegel van de stad verlosen.

Oorspronkelijk (inv. no. 215a) op perkament.

97.

1514 juni 11.

Henrick die Leeuwe, Jan van Berkel, Lambrecht Bogaert, Gerart Col, Dirck die Borchgreve Dircxsoen, Henrick Pelgrum Dircxsoen en Jan Cock, schepenen in Shertogenbosch, oorkonden, dat zij Willem van Hall, gewezen onderweegmeester van het ambacht der bakkers, veroordeeld hebben tot teruggave van de helft van het derde gedeelte van de boeten door de leden van het ambacht verbeurd.

Gegeven opten elfsten dach der maent van Junio int jaer onss Heeren duysent vyfhondert ende veerthiene.

De zegels vrij gaaf.

Oorspronkelijk op perkament. Gedrukt: Sassen, no. 693;

Van den Heuvel, 2^e stuk, no. 118, p. 461 e.v.

98.

1517 juni 18.

Karel, koning van Spaingnen, oorkondt, ten behoeve van de goudsmiden in de landen van Brabant, Vlaenderen, Hollant, Zeelant en in andere landen, een regeling getroffen te hebben ten aanzien van het gehalte van goud en zilver alsmede ten aanzien van het versmelten van munten.

Actum te Ghend den XVIIYen dach van Junio anno XVc zeventhien.

Geinsereerd in vidimus van dato 3 augustus 1517.

(Regest 99).

99.

1517 augustus 3.

Burgermeesteren, schepenen en raad van de stad Antwerpen oorkonden op verzoek van de goede mannen van de natie der goudsmiden te Shertogenbossche gevidimeerd te hebben een akte van de koning van Castilien, enz. van dato 18 juni 1517 (Regest 98).

Gegeven int jaer ons Heeren als men screef duysent vijfhondert ende seventhiene opten derden dach van Augusto. + Afschrift (inv. no. 310a) op papier.

N.B.: het originele stuk op perkament is gedeeltelijk zwaar beschadigd en het schrift heeft door verbleking aan leesbaarheid ingeboet.

99 A.

1519, maart 22

Henricus Fabrie de Baerdwijck, clericus van het diocees Luik instrumenteert, met als getuigen Henrick van den Bogert van Zeelant, priester, en Joest van Asten, dat Geerlick die Roever en Jan van Brecht Goessens, erfgenamen van wijlen Jan van den Dijck zeggen en verklaren,

dat aangezien Jan van Dijck indertijd fundator is geweest van het St. Joestaltaar beneden in de noordzijde van de St. Janskerk alhier, en zij als erfgenamen patronen van dit altaar zijn (en later weer hun erfgenamen) en hen dit nu als patronen verzocht is door de "gemene gezellen", genoemd "die smeede knapen" van de stad van Den Bosch zij aan deze knapen het volgende hebben toegestaan:

1. Met toestemming van het kapittel mogen zij onderhouden een broederschap gilde op voornoemd altaar, vanwelk gilde Sint Ariaen en Sint Joest patroon zullen zijn;
2. Het beeld van St. Ariaen, hun patroon, mag op het altaar worden gezet, doch St. Joest zal de primaire patroon van dit altaar zijn (zoals hij dat tot nog toe geweest is);
3. De erfgenamen van Jan van Dijck zullen blijven de overste van het altaar en de gemene gezellen voornoemd of hun dekens of wasmeesters zullen met hen moeten overleggen in zaken het altaar betreffende (Hierbij enkele regels betreffende het nader gebruik ervan);
4. Mocht er in de toekomst twist tussen beide partijen ontstaan, dan mogen de erfgenamen de gezellen van het altaar verdrijven die dan met zich mee mogen nemen het beeld van St. Ariaen en alle ornamenten en hetgeen zij bekostigd hebben, en moeten zij het in de oude stand achterlaten.

In dorso: "St. Joost ende St. Adriaens Altair inder kercke van St. Jan Evangeliste"

In dorso op het tweede exemplaar:

"Op den tweeden dach der maent septembris anno sestienhondert twee ende dertich so hebben de gemeyne smedecnape representerende St Adriaen ghilde ierst van den inhoud deses brieffs voldaan sijnde, op de voorder ingehouden ende vergunninghe daer inne geroert, gheelijck gerenuncieert ende verteghen, des t'oirconde is dese bijde voirschr. cnaepen ofte het meeste deel derselver onferteekent . . ., (volgen de namen).

Ende mij Jan van Aaffoirden als openbaer notaris bij den Rade van Brabant geadmitteert die tot t'ghene voirs. is van de Edele jouff. Anna van Hambroeck ende de voirs. smedecnape, hen fort maeckende voor hen absente medegesellen geroepen ende gebeden was, des t'oirconde, "Jouff. Anna van Hambroeck dochtere jonkvrouwe Johans van Hambroeck ende van jouff. Elisabeth dochtere joncher Marcelis soone heer Jans van Brecht, riddere, zijne huysvrouwe". Oorspronkelijk, inv. nr. 100 A.

100.

1521 december 20

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan de rentmeesters van het ambacht der snyders en droogscheerders binnen Shertogenbossche, ten behoeve van dat ambacht, verkocht te hebben een rente van 12 rijngsls., .gevestigd op de stad Shertogenbossche. Gegeven opten twentichsten daeh der maent van Decembris jnt jaer ons Heeren duysent vyfhondert een ende tweentich.

Het zegel van de stad zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 216a) op perkament.

101.

1522 april 17.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel van de goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosche verkopen aan Jan, de zoon van Goyart Janssoen vander Heyden, een rente van 12 rijngsls., gevestigd op de stad Shertogenbosche.

Gegeven opten seventhiensten dach der maent van Aprille int jaer ons Heeren duysent vyfhondert een ende twentich voir Paesschen.

Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 201a) op perkament.

102.

1522 november 26.

Arnt Spijkerboer, Lodewich Arntssoen vanden Water en Jan Dirxsoen, dekenen, Jan Marcelissoen en Jan Goyartssoen, wasmeesters van het ambacht der smeden binnen Tshertoigenbossche, verklaren met de gemene gezellen van het ambacht te zijn overeengekomen om uit het ambacht twee goede mannen te kiezen, die voortaan:

- a) zullen heffen en beuren alle cijnsen, renten en pachten van het ambacht der smeden;
- b) zullen beuren de overschotten van de door de wasmeesters geinde gelden van de leerknechten van het ambacht;
- c) jaarlijks op Allerkinderendag aan het gemene ambacht der smeden rekening, bewijs en reliqua zullen geven van hun ontvangsten.

Vervolgens verklaren dekenen, wasmeesters en het gemene ambacht der smeden, dat de voornoemde twee collecteurs vanwege hun werkzaamheden zullen genieten het ontvangen bedrag van één leerknecht.

Tenslotte bepalen dekenen, wasmeesters en het gemene ambacht, dat een meester, zodra hij een leerknecht heeft aangenomen, dit onmiddellijk moet berichten aan de dekenen of wasmeesters of tenminste aan één van die functionarissen.

Gegeven XXVJsten dach der maent van Novembri jnt jaer ons Heeren duysent vyffhondert twee ende tweijntich. Het zegel van het ambacht verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 29a) op perkament.

103.

1523 september . . .

Nieuwe verordening van de drie leden van de stad ('s Hertogenbosch) ten behoeve van de goede mannen van de draperiën. Anno XVc XXIIJ in Septembri.

Oorspronkelijk (inv. no. 177a) op perkament.

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no. 122, p. 471 e.v. Zie regesten 53, 82, 94, 105 en 113.

104.

1525 augustus 14.

Keizer Kaerle enz. oorkondt:

ten eerste (her)opgericht te hebben de schuttersgilden van:

- a) de oude Voetboog van Sint Joris;
- b) de handboog van Sint Sebastiaen;
- c) de jonge voetboog van Sint Joris;
- d) de kolveniers van Sinte Christophorus; ten tweede bepalingen getroffen te hebben ten aanzien van voornoemde schuttersgilden.

Gegeven in onser voors. Stadt van Shertogenbossche den XIIIJen dach Augusti inden jaer ons Heeren duysent vijffhondert vijff ende twintich.

Afschrift (inv. no. 2s) op papier;

afschrift van het afschrift (inv. no. 31s) op papier. Gedrukt: Sassen, no. 1247.

105.

1529 april 16.

Nieuwe verordening van de drie leden van de stad ('s Hertogenbosch) ten behoeve van de goede mannen van de draperiën. Den sestiensten dach in Aprille des Vrydaigs naden Sondach als men singt Misericordia jnt jaer ons Heeren dusent vyfhondert negen ende twentich. Oorspronkelijk (inv. no. 177a) op perkament.

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no. 127, p. 483 e.v. Zie regesten 53, 82, 94, 103 en 113.

106.

1531 december 11.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbosche oorkonden aan Jan vanden Wyel, Wouter van Lith en Jan Henricxsoen, als dekenen van het ambacht der kramers binnen Shertogenbosche, ten behoeve van dat ambacht, verkocht te hebben een rente van 6 car.gls., gevestigd op de stad Shertogenbosche. Gegeven opten elfsten dach der maent Decembris jnt jaer ons Heeren duysent vyfhondert een ende dertich. Met gaaf zegel van de stad. Oorspronkelijk (inv. no. 202a) op perkament.

107.

1534 juli 11.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossche oorkonden aan Frans die Bye en Cristoffel Keym, als dekens van het ambacht der kramers binnen Shertogenbossche, ten behoeve van dat ambacht, verkocht te hebben een rente van 6 car.gls., gevestigd op de stad Shertogenbossche. Gegeven opten elf sten dach der maent van Julio jnt jaer ons Heeren duysent vyfhondert vier ende dertich. Het zegel van de stad zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 203a) op perkament.

108.

1536 april 11.

Notaris Cornelius Coggen, priester van het diocees van Leodium en kapelaan van de kerk van sanctus Johannes in Buscoducis, instrumenteert, dat Reyner Daems, de zoon van Jan, geboren onder de parochie van Gheele, ingezetene burger van de stad van Tsartoghenbosch, bisdom van Ludick, man en momber van wijlen Heylwich, de dochter van Jacob Knoyen, - ten overstaan van hem, als notaris, alsmede van heer Arnt van Vechel, priester en evangelier in de kerk van Sint Jans, en van Joes Meerhout, klerk van het bisdom Ludick, als getuigen, in zijn keuken - zijn testament gemaakt heeft. Jnden jare der geboerten Desselfs Ons Heeren duysent vyfhondert sess ende dertich der neghenster jndictien opten elfsten dach van Aprille. Geinsereerd in vidimus van dato 7 juli 1536 (Regest 109).

109.

1536 juli 7.

Everardus van den Water en Theodericus de Os, de zoon van Johannes, schepenen in Buscoducis, oorkonden, dat zij een vidimus gegeven hebben van een - op 11 april 1536 voor notaris Cornelius Coggen verleden - testament van Reyner Daems.(regest 108). Datum autem visionis nostre predicti instrumenti septima die mensis Julij anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo sexto. Zegels verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 95a) op perkament.

110.

1538 september 11.

Schepenen, gezworenen, raadslieden en dekenen van de ambachten van de stad Shertoigenbossch oorkonden aan de jonge voetboog definitief te hebben afgestaan de bogaard, gelegen buiten de Sheylichs Cruys Poirt en strekkende van voornoemde poort langs de stadsmuur tot Sinte Cruys Poirt en strekkende van voornoemde poort langs de stadsmuur tot Sinte Michiels Thoren, op voorwaarde, dat de jonge schuts voornoemde bogaard nimmer op enige wijze mag vervreemden. Gegeven opten elfsten dach der maent van Septembri int jair ons Heeren duysent vyfhondert acht

ende dartich. Het zegel van de stad beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 49s) op perkament.
Gedrukt: Sassen, no. 787. Zie regesten 74 en 241.

111.

1539 november 22.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertogenbossch oorkonden aan Wouter van Lyt en Jan Valckenborch, als dekenen van het ambacht der kramers binnen Shertogenbossch ten behoeve van dat ambacht, verkocht te hebben een rente van 5 car.gls., gevestigd op de stad Shertogenbossch. Gegeven opten twee ende twentichsten dach der maent van Novembri jnt jaer ons Heeren duysent vyfhondert negen ende dartich.

Het zegel van de stad zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 204a) op perkament.

112.

1540 september 5.

Schepenen en raad van de stad Shertoigenbossch oorkonden, dat zij een schikking getroffen hebben in het tussen de dekenen en meesters van het ambacht der linnenwevers gerezen geschil en dat zij tevens enige bepalingen voor dit ambacht getroffen hebben.

Gegeven den vyften dach jn Septembri jnt jair ons Heeren duysent vyfhondert ende veertich. Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 296a) op perkament. N.B. Het stuk is zwaar beschadigd.

Gedrukt: Sassen, no. 791. van den Heuvel, 2e stuk, no. 13, p. 493 e.v.

113.

1541 november 9.

Nieuwe verordening van de schepenen, gezworenen, raadslieden en dekenen van de ambachten, representerende de drie leden van de stad Shertogenbossche op de draperie en de wolwerk, waar de dekenen, gezworenen, zegelaars en de gemene meesters en knapen van het ambacht der draperie en wolwerk zich aan zullen hebben te houden.

Op den negensten dach der maent van Novembri int jaer ons Heeren duysent vyffhondert een ende veertich. Oorspronkelijk (inv. no. 177a) op perkament.

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no. 132, p. 509 e.v. Zie regesten 53, 82, 94, 103 en 105.

114.

1542 vóór oktober 9.

Koning, hoofdman, dekenen en gemene schutters stellen bepalingen ten behoeve van de jonge schuts op.

Oorspronkelijk (inv. no. 3s) op papier. Zie regesten 115, 135, 142, 155, 161, 162, 166, 167 en 168.

115.

1542 oktober 9.

G.Heijm, hoofdman, en diens broer Arnd verklaren, dat de koning, dekenen en gemene schuts de bepalingen in de op het kerkhof gehouden vergadering der jonge schuts gelaudeerd en besloten hebben te onderhouden.

Opten IXen dach van Octobri sancti Dyonisij anno XVc XLIIJ. Met handtekening van G.Heijm.

Oorspronkelijk (inv. no. 3s) op papier. Zie regesten 114, 135, 142, 155, 161, 162, 166, 167 en 168.

116.

1545 mei 5.

Magister Joannes de Balen, de zoon van wijlen Petrus de Balen, kanunnik van de kerk van sanctus Joannes Evangelista in Buscoducis, verklaart, dat na zijn dood zijn broers Peeter en Wouter van Balen de volgende legaten krijgen:

- a) 4. gls. lijfrente en 113 ton turf ten behoeve van Peeter;
  - b) 4. gls. lijfrente ten behoeve van Wouter;
  - c) een erf, huis en hof, genaamd die Cluijse, gelegen op die Triniteijt, voor Peeter en Wouter tesamen;
  - d) een rente van 12 1/2 car.gls., gevestigd op het land van Brabant, voor Peeter en Wouter tesamen, mits beiden binnen twee jaar na zijn overlijden aan de handboogschutten, ten behoeve van Sinte Sebastiaensmisse, zullen uitreiken 100 gls.eens of 5 gls. sjaars van hun verkregen portie.
- Anno a nativitate eiusdem Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quinto indictione tertia mensis Maij die vero quinta.

Geinsereerd in instrument van circa 1546 (regist 122) Zie regesten 119 en 122.

117.

1545 september 23.

Schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Tshertogenbossche oorkonden aan het ambacht der kramers in Den Bossche verkocht te hebben een rente van 6 car.gls., gevestigd op de stad Tshertoigenbossche. Gegeven opten drye ende twintechsten dach der maent van Septembrj jnt jair ons Heren duysent vyffhondert vyff ende veertich. Het zegel van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 205a) op perkament.

118.

1546 februari 13.

Jan van Brecht, ridder en schout binnen de stad Shertoigenbossche, en schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertoigenbossche oorkonden aan het ambacht der bakkers een nieuwe kaart verleend te hebben. Gegeven opten darthiensten dach der maent van ..... int jaer ons Heeren duysent vyffhondert vyff ende veertich. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 105a) op perkament; N.B. Dit stuk bevindt zich in zeer slechte staat, afschriften en afschriften van afschriften (inv. no. 105a) op papier.

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.134, p. 526 e.v. Zie regist 26.

119.

1546 juli 17.

Notaris Guilielmus Orten instrumenteert, dat Guilielmus de Balen, priester en beneficiaat van de kerk van sanctus Joannes, en Baltazar Balen, uitvoerders van het testament, ten overstaan van de magisters Petrus die Ruijter en van Matheus Vinck kanunniken van voornoemde kerk, in voornoemde kerk verklaard hebben, dat de 100 gls. ten behoeve van de mis van sanctus Sebastianus nog niet zijn uitgekeerd, omdat de termijn van twee jaar nog niet verstreken is.

Anno a nativitate eiusdein Domini millesimo quingentesimo quadragesimo sexto die Sabbati decima septima mensis Julij.

Geinsereerd in instrument van circa 1546 (regist 122). Zie regesten 116 en 122.

120.

1546 september 5.

Jan van Brecht, ridder en schout van de stad s'Hertogenbossche alsmede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van dezelfde stad, oorkonden aan het ambacht der schilders, beeldsnijders, glazenmakers, borduurstickers en legwerkers een kaart verleend te hebben.

Gegeven opten vijffsten dach der maent van Septembri jnt jaer ons Heeren duijsent vijffhondert zessendeveertich. Afschrift (inv. no. 320a) op papier.

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.135, p. 525 e.v.Zie regesten 218, 219 en 220.

121.

1546 september 22.

Keizer Karel V oorkondt: ten eerste, dat het smedenambacht binnen Shertogenbossche hem bericht heeft, dat verschillende messen-, zeisen-, busmakers en andere smeden, die wonen in Brabant, Vlaenderen, Henegouwe, Hollant, Zeelant alsmede te Bijns, Leuze, Druenen, Naerden, Sinte Geertruyden Berghe en elders, de smeedwerken van de smeden vanden Bossche nabootsen en merken met de boom-het wapen van de stad vanden Bossche — ; ten tweede, dat hij zijn baljuws, provoosten, meiers, schouten en alle andere justicieren en officieren opdracht heeft gegeven deze vervalsingen te bestrijden.

Gegeven in onse stadt van Bruessel onder onsen contresegel hierop gedrukt in placcate den XXIJen dach van Septembri int jaer duysent vyfhondert ende zes en viertich. Het opgedrukte zegel van de keizer zeer zwaar beschadigd. Oorspronkelijk (inv. no. 6a) op perkament; afschrift (inv. no .6a) op perkament. Zie regest 130.

122.

(c.1546).

Notaris Petrus Ruyther instrumenteert een clause uit het - voor notaris Henricus Lookeman dd.5 mei 1545 gepasseerde - testament van Joannes, de zoon van Petrus de Balen (regest 116), alsmede een instrument van notaris Guilielmus Orten van dato 17 juli 1546 (regest 119) afgeschreven te hebben. Oorspronkelijk (inv. no. 62s) op papier.

123.

1547 oktober 3

Burgemeesteren, schepenen en raad van de stad Zwolle oorkonden, dat Herman Snello en Gerryt van Noirthorne, messenmakers, het volgende onder eede verklaard hebben:

- a) dat Goessen een meesterszoon is en wettig verwekt en geboren in en uit het huwelijk van Arnt Egbertssen en Mechtelt, burger en burgeres van de stad Zwolle;
- b) dat hij gedoopt is in de sancte Michiels kercke binnen Zwolle;
- c) dat hij het messenmakersvak geleerd heeft binnen de koopstad Zwolle bij voornoemde Gerryt;

Vervolgens oorkonden zij verzocht te hebben Goessen als meester te beschouwen en hem van alle vrijheid en gerechtigheid te laten genieten, aangezien Zwolle een stad van de Duitse Hanze is.

Gegeven inden jaire onsses Heren vyffthienhundert soeven ende viertich upten dorden dach Octobris. Het zegel van de stad Zwolle vrij gaaf. Oorspronkelijk (inv. no. 28a) op perkament.

124.

1548 maart 29.

Jan van Brecht, ridder en schout van Shertoigenbossche, alsmede schepenen, gezworenen,

raadslieden, dekenen van de ambachten, deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shertoigenbossche oorkonden aan het ambacht der smeden en messenmakers een nieuwe kaart verleend te hebben.

Gegeven opten negen ende twentichsten dach der maent van Merte int jair ons Heeren duysent vyffhondert seven ende veertich voir Paesschen. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 4a) op perkament. Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no.131, p. 496 e.v. Zie regesten 2, 25, 51 en 66.

125.

1548 september 4.

Jan van Brecht, ridder en schout, alsmede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Tshertogenbossche oorkonden aan het ambacht der kramers een kaart verleend te hebben. Gegeven opten vierden dach van Septembri int jaer ons Heeren duysent vyffhondert acht ende veertich.

Geinsereerd in instrument van dato 11 augustus 1562 (regist 152); afschrift (inv. no. 178a) op papier. Zie regesten 67, 151 en 152.

126.

1549 juli 1.

Jan van Brecht, ridder en schout, alsmede schepenen, gezworenen, raadslieden, dekenen van de ambachten, een deel der goede knapen en de gemeenschap van de stad Shartoigenbossche oorkonden aan het ambacht der slaggers een kaart verleend te hebben. Gegeven opten yersten dach der maent van Julio inne den jaire duysent vyffhondert negen ende viertich. De zegels van de schout en van de stad verloren. Oorspronkelijk (inv. no. 141a) op perkament; geinsereerd in een oorkonde van dato 3 oktober 1549 (regist 127).

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no. 137, p. 539 e.v. Zie regesten 1, 6 en 127.

127.

1549 oktober 3.

Keizer Kaerle oorkondt:

ten eerste, dat hij, op verzoek van de gemene mannen en knapen van het ambacht der slaggers binnen de stad Shertogenbossche hun door de schout, schepenen en de gemene stad van

Shertogenbossche verleende kaart (regist 126) geapprobeerd en geconfirmeerd heeft;

ten tweede, dat hij de kanselier en raden in Brabant alsmede schout en schepenen vanden Bossche en alle andere richters, justicieren en officieren, die dit aangaat, opdracht heeft gegeven het ambacht der slaggers van zijn confirmatie en approbatie van hun kaart van 1 juli 1549 (regist 126) te laten genieten.

Gegeven in onser stadt van Bruessele opten darden dach der maent van Octobri int jaer onss Heeren duysent vyffhondert negenendeveertich van onsen keyserrycke tXXXe ende van onsen coninckrycke van Castillien ende andere int XXXIIIJe. Het zegel van de keizer vrij gaaf.

Oorspronkelijk (inv. no. 141a) op perkament; afschrift van het afschrift (inv. no. 141a) op papier.

Gedrukt: van den Heuvel, 2e stuk, no. 138, p. 555 e.v. Zie regesten 1, 6 en 126.

128.

1550. januari 15.

Burgermeesteren en gezworen raden van de stad Eyck oorkonden;

ERROR: stackunderflow
OFFENDING COMMAND: def

STACK:

/DeviceRGB